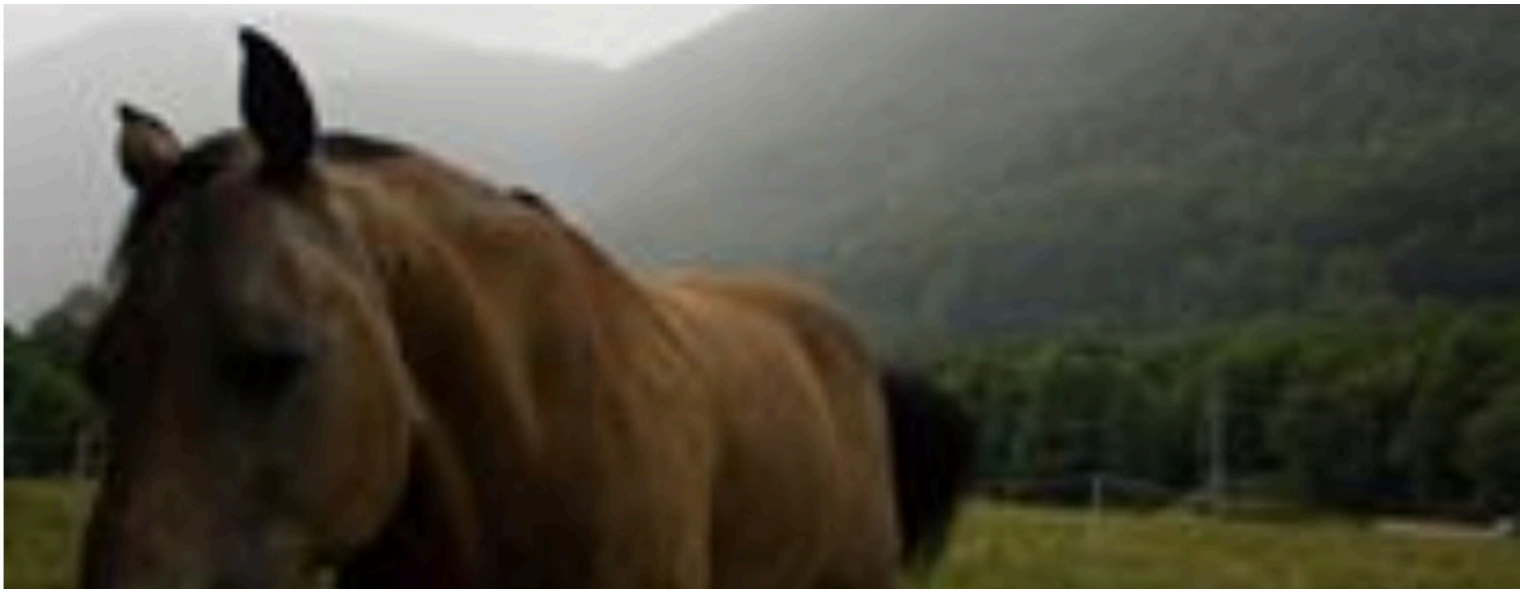
2026 - 2030

MURÁŇ

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA

E-PRO
OBCE-EPRO.SK

OBSAH

1. ÚVOD **7**

1.1. Charakteristika dokumentu 8

1.2. Hodnotenie predchádzajúceho PHRSR 10

1.3. Zapojenie verejnosti 11

2. ANALYTICKÁ ČASŤ **15**

2.1. Charakteristika územia 16

2.2. História 16

2.3. Poslanie dokumentu 17

2.4. Socioekonomická analýza 17

2.4.2. Rozvojový potenciál 17

2.4.3. Demografické ukazovatele 18

2.4.4. Hospodárstvo a ekonomika 21

2.4.5. Finančná situácia 22

2.4.6. Podnikateľské a nepodnikateľské subjekty 24

2.4.7. Občianska vybavenosť 27

2.4.8. Bývanie 27

2.4.9. Školstvo 28

2.4.10. Zdravotníctvo a sociálne služby 28

2.4.11. Šport a rekreácia 28

2.4.12. Kultúra 29

2.4.13. Cestovný ruch a infraštruktúra pre turistov 29

2.4.14. Medzinárodný kontext a partnerstvá 30

2.4.15. Zhrnutie socioekonomickej analýzy 30

2.5. Územno-technická analýza 31

2.5.2. Rozvojové osi 31

2.5.3. Dopravná infraštruktúra 32

2.5.4. Technická infraštruktúra 37
2.5.5. Limity využitia územia 41
2.5.6. Zhrnutie územno-technickej analýzy 41
2.6. Prírodno-environmentálna analýza 42
2.6.2. Ovzdušie 42
2.6.3. Vodné toky a plochy 43
2.6.4. Pôda 44
2.6.5. Hluk 44
2.6.6. Žiarenie 44
2.6.7. Odpadové hospodárstvo 46
2.6.8. Zeleň 46
2.6.9. Reliéf 47
2.6.10. Geomorfologické členenie 48
2.6.11. Geologické podložie 49
2.6.12. Klimatické podmienky 50
2.6.13. Rastlinstvo 50
2.6.14. Živočíšstvo 51
2.6.15. Životné prostredie 51
2.6.16. Ochrana prírody a krajiny 52
2.6.17. Limity využitia územia a potenciálne rozvojové plochy 54
2.6.18. Zhrnutie prírodno-environmentálnej analýzy 54
2.7. Zhodnotenie prieskumov verejnej mienky 55
2.8. SWOT analýza 55
2.9. Matica vzájomných väzieb SWOT analýzy 58

3. STRATEGICKÁ ČASŤ 61
3.1. Opis rozvojovej stratégie 62

4. PROGRAMOVÁ ČASŤ 64

5. REALIZAČNÁ ČASŤ 81

5.1. Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie 82

5.2. Monitorovanie a hodnotenie 87

6. FINANČNÁ ČASŤ 92

7. ZÁVER 94

7.1. Zhrnutie dosiahnutých výsledkov 95

PRÍHOVOR

Vážení obyvatelia, návštevníci a priaznivci našej obce!

Predkladáme Vám Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja (PHRSR) Muráň na roky 2026– 2030. Tento strategický dokument a územno-plánovacia dokumentácia predstavujú dva najzákladnejšie a najdôležitejšie strategické a plánovacie dokumenty na úrovni každej jednej samosprávy v Slovenskej republike. Ich schválením v obecnom zastupiteľstve sa stávajú záväznými nástrojmi strategického, plánovitého a systémového riadenia rozvoja našej obce.

Predkladaný dokument je základným strednodobým plánovacím dokumentom podpory regionálneho rozvoja a regionálnej politiky na lokálnej úrovni. Priamo nadväzuje na strategické a programové dokumenty na vyššej regionálnej a najvyššej národnej úrovni. Dokument rešpektuje lokálne špecifiká územia a práve z ich analýzy stanovuje rozvojové opatrenia a aktivity, ktorých schválením sa obec zaväzuje k ich plneniu.

ZÁKLADNÉ ÚDAJE

FORMULÁR Č. Ú 7 - TITULNÁ STRANA DOKUMENTU PHRSR

Názov:	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Muráň na roky 2026 - 2030
Územné vymedzenie:	Banskobystrický kraj , obec Muráň
Územný plán obce / VÚC schválený:	áno
Dátum schválenia PHRSR:	deň / mesiac / rok
Dátum platnosti:	platný na roky 2026 - 2030
Verzia:	2.0
Publikovaný verejne:	deň / mesiac / rok

DOPLŇUJÚCE INFORMÁCIE

Základné identifikačné údaje	
Názov obce	Muráň
Kraj	Banskobystrický kraj
Okres	Revúca
Rozloha katastrálneho územia	10 315 ha
Starosta obce	Ing. Roman Goldschmidt
Kontaktné informácie	

Tel. č.	Obecný úrad: 058 / 4881029
	Mobil: 0905 527 420
E-mail	starosta@muran.sk
Webová stránka obce	www.muran.sk

ÚVOD

Úvodná časť obsahuje základné informácie o programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja. Je tu možné nájsť informácie zo zákona, štruktúru dokumentu a taktiež hodnotenie predchádzajúceho dokumentu.

1.1 CHARAKTERISTIKA DOKUMENTU

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja (PHRSR) je základný strednodobý programový dokument podpory regionálneho rozvoja pre jednotlivé obce. Je vypracovaný na základe zákona NR SR č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov a metodikou a inštitucionálneho rámca tvorby verejných stratégií schválenou uznesením vlády SR č. 197/2017 z 26. apríla 2017 a nadradenými programovými dokumentmi.

FORMULÁR Č. Ú 1 – ZÁMER SPRACOVANIA PHRSR

Zámer spracovania PHRSR	
Názov dokumentu	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Muráň
Forma spracovania	Spracovanie prostredníctvom webovej aplikácie E-PRO
Riadenie procesu spracovania	Ing. Roman Goldschmidt, starosta obce Muráň
Obdobie spracovania	11 - 12 / 2025
Financovanie spracovania	Financovanie z interných zdrojov - rozpočet obce.

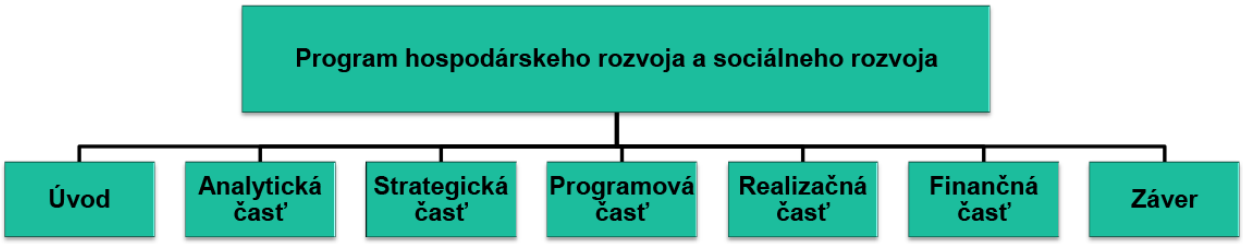
Vypracovanie PHRSR je dôležité pre dosiahnutie využitia strategického plánovania na území obce, lepšiu implementáciu rozvojových aktivít a zvyšovanie konkurencieschopnosti a efektivity pri čerpaní z fondov Európskej únie v rámci aktuálnych operačných programov. V prípade tvorby tohto programového dokumentu je dôležitá participácia verejnosti v procese tvorby PHRSR, čím sa zabezpečí spätná väzba a dosiahne sa konsenzu. Participovaním obyvateľov a záujmových skupín sa dosiahne vhodná implementácia rozvojových aktivít, ktoré podporia všeobecnú atraktivitu územia obce. Pri stanovovaní cieľov a rozvojových aktivít je nutné prihliadať na ciele a priority dokumentu Národná stratégia regionálneho rozvoja Slovenskej republiky.

Základné princípy tvorby programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja:

- Založenie na kvalitných a overených dátach

- Komplexná analýza v troch kľúčových oblastiach (socioekonomická, územno-technická a prírodno-environmentálna)
- Participovanie verejnosti v procese tvorby PHRSR
- Vytvorenie partnerstva hlavných aktérov územia
- Vyjadrenie vízie a cieľov v konkrétnych stratégiách a rozvojových projektoch obce

Základná štruktúra programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja

Podľa zákona NR SR č. 539/2008 je PHRSR definovaný ako:

(1) Strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v Národnej stratégii regionálneho rozvoja a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza, a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie obce.

(2) Vypracovanie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja zabezpečuje obec pri uplatnení partnerstva.

(3) Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja, vytvorený v rámci partnerstva, pozostáva z:

a) analytickej časti, ktorá obsahuje komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce, odhad jej budúceho vývoja, možné riziká a ohrozenia vo väzbe na existujúce stratégie a koncepcie a využívanie vnútorného potenciálu územia, jeho limitov a rozvoja, definovanie podmienok udržateľného rozvoja obce,

b) strategickej časti, ktorá obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jej vnútorných špecifík,

určuje hlavné smery, priority a ciele rozvoja obce rešpektovaním princípov regionálnej politiky, s cieľom dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia,

c) programovej časti, ktorá obsahuje najmä zoznam opatrení a aktivít potrebných na zabezpečenie realizácie PHRSR,

d) realizačnej časti, ktorá je zameraná na popis postupov inštitucionálneho zabezpečenia formou partnerstva a organizačné zabezpečenie realizácie PHRSR, systém monitorovania a hodnotenia plnenia PHRSR s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie PHRSR formou akčných plánov,

e) finančnej časti, ktorá obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie PHRSR.

(4) Aktualizácia PHRSR sa vypracúva podľa potreby.

(5) PHRSR a jeho aktualizáciu schvaľuje obecné zastupiteľstvo.

(6) Schválenie PHRSR a príslušnej územnoplánovacej dokumentácie, ak jej spracovanie vyžaduje osobitný predpis, je podmienkou na predloženie žiadosti obce o poskytnutie dotácie zo štátneho rozpočtu a z doplnkových zdrojov podľa § 4, ods. 2

FORMULÁR Č. PP 1 - ZOZNAM ANALYZOVANÝCH KONCEPČNÝCH DOKUMENTOV

Názov dokumentu	Platnosť dokumentu	Úroveň dokumentu	Oblasť dát / téma	Zdroje údajov
Národná stratégia regionálneho rozvoja SR (NSRR)	2020 - 2030	národná	regionálny rozvoj	http://www.mpsr.sk/mvrrfiles/003994a.pdf

1.2 HODNOTENIE PREDCHÁDZAJÚCEHO PHRSR

Plánované aktivity PHRSR 2021-2025, ktoré sa podarilo zrealizovať:

Číslo	Názov aktivity	Rok	Náklady
1.3.3.1	Aktualizácia územnoplánovacej dokumentácie - prvá aktualizácia	2021	10 000 €
2.1.1.1	Zabezpečenie vybavenia odborných učební ZŠ s prístupom na internet	2023	20 000 €
2.1.1.3	Vybudovanie lanového parku	2023	150 000 €
2.1.1.4	Vybudovanie detského parku s exteriérovým ihriskom	2022	50 000 €
3.1.1.1	Podpora a motivácia k separácii tuhého odpadu	2021-2022	3 000 €
3.1.1.2	Likvidácia biologicky rozložiteľného odpadu	2021	20 000 €
3.2.1.1	Zníženie prašnosti miestnych komunikácií v obci Muráň (multifukčné vozidlo)	2022	180 000 €
3.2.3.1	Podpora projektov environmentálnej osvety	2021-2025	3 000 €

Plánované aktivity PHRSR 2021-2025, ktoré sa začali zrealizovať, ale ešte neukončili:

Číslo	Názov aktivity	Rok	Náklady
1.1.1.1	Rekonštrukcia a rozšírenia priestorov ZŠ a MŠ	2022-2023	150 000 €
1.3.1.1	Obnova a rekonštrukcia miestnych komunikácii	2021-2025	200 000 €
1.2.1.1	Rekonštrukcia kultúrnej pamiatky Muránsky hrad	2021-2025	1 000 000 €
1.3.2.1	Rozšírenie a modernizácia kamerového systému obce	2021-2022	25 000 €
3.2.2.1	Používanie energeticky úsporných zdrojov v obecných budovách	2022-2024	750 000 €

Plánované aktivity PHRSR 2021-2025, ktoré sa nezačali realizovať:

Číslo	Názov aktivity	Rok	Náklady
1.2.2.1	Regionálny rozvoj CR - spoločná cyklotrasa	2022-2024	150 000 €
2.1.1.2	Zriadenie a prevádzka domova sociálnych služieb	2021-2025	300 000 €
2.1.1.5	Podpora celoživotného vzdelávania pomocou internetu	2023-2025	21 500 €

1.3 ZAPOJENIE VEREJNOSTI

FORMULÁR Č. Ú 3 – METÓDY ZAPOJENIA VEREJNOSTI DO PRÍPRAVY PHRSR

Metóda	Informovanie verejnosti	Získavanie názorov verejnosti	Zohľadnenie názorov verejnosti
Internetové stránky – vrátane verejných pripomienok tzv. chatrooms; sociálne siete	X		
Účasť na miestnych aktivitách a podujatiach	X	X	
Stretnutia	X	X	X
Verejné stretnutia	X	X	
Dotazník pre širokú verejnosť	X	X	X
Prieskumy verejnej mienky	X	X	X
Iné aktivity			

FORMULÁR Č. A 3 – PLÁNOVACÍ FORMULÁR PRIESKUMU

Dôležité otázky	Zdôvodnenie	Poznámky
Prečo je potrebné získať informácie prostredníctvom prieskumu?	Je ideálnym nástrojom na získanie verejnej mienky obyvateľov.	Zdôvodnenie, náčrt a spôsob prieskumu, očakávané výsledky.
Čo je jeho cieľom?	Získanie čo najväčšieho počtu názorov všetkých záujmových skupín obyvateľov.	Definovanie záujmov obyvateľov, kľúčové oblasti prieskumu.
Akým spôsobom sa bude realizovať?	On-line prieskum verejnej mienky obyvateľov bol vybraný na základe finančnej nenáročnosti a možnosti oslovenia veľkého počtu respondentov.	Typ prieskumu - náhodný. Druh prieskumu - dotazník.
Aké budú finančné nároky?	Najväčšie odhadované náklady budú použité na zhotovenie materiálov kvalitného on-line prieskumu a jeho vyhodnotenia – táto úloha bude zverená vybranej spoločnosti.	Suma za prieskum je zahrnutá v cene za používanie webovej aplikácie E-PRO, bol vykonávaný externou spoločnosťou.

Dôležité otázky	Zdôvodnenie	Poznámky
Aké budú časové nároky?	Prieskum sa bude realizovať min. počas obdobia 2 mesiacov, aby mohla byť oslovená čo najväčšia skupina respondentov.	11 - 12 / 2025
Kto bude zodpovedný za realizáciu prieskumu?	Hlavný koordinátor prieskumu zodpovedá za jeho správnu realizáciu a analýzu zozbieraných dát.	Tím PROROZVOJ.

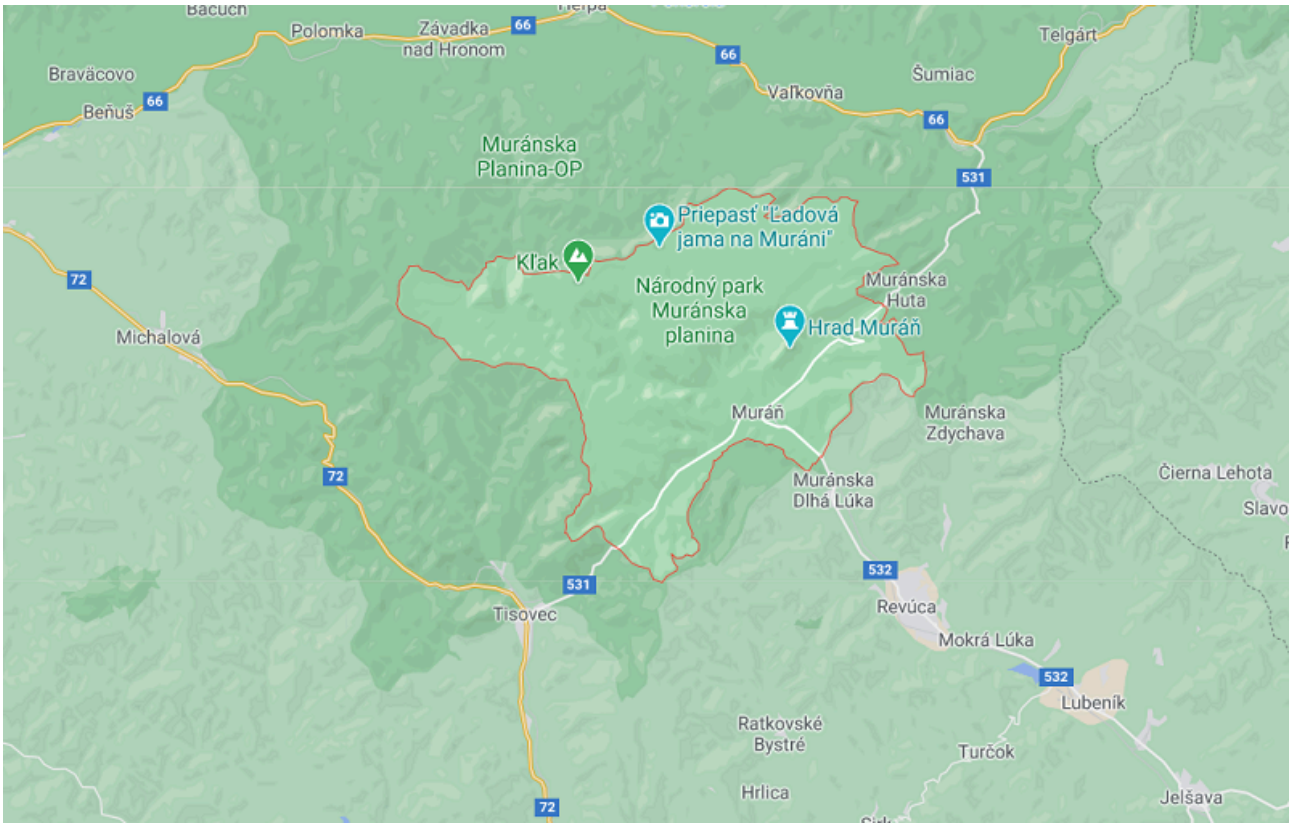
ANALYTICKÁ ČASŤ

Analytická časť je zameraná na podrobnú analýzu celého riešeného územia. Je rozdelená na 3 hlavné oblasti: socioekonomickú, územno-technickú a prírodno-environmentálnu analýzu. V analytickej časti sa čitateľ dozvie celú charakteristiku územia a po jej prečítaní si bude môcť vytvoriť o území vlastný obraz.

2.1 CHARAKTERISTIKA ÚZEMIA

Obec Muráň leží v juhovýchodnej časti Slovenského rudohoria, pri sútoku rieky Muráň a Dolinského potoka. Nachádza sa 8 km od juhovýchodne ležiaceho okresného mesta Revúca. Výmera katastrálneho územia je 10 315 ha. Obec leží v centrálnej časti Muránskej kotliny, geomorfologického podcelku Spišsko-gemerského krasu. Takmer celý kataster je na území národného parku Muránska planina a jeho ochranného pásma.

Katastrálne územie obce Muráň a jeho okolie:

2.2 HISTÓRIA

Prvá písomná zmienka o obci Muráň pochádza z roku 1321, kedy sa spomína osada pri majeri pod Muránskym hradom. Stretávali sa tu dôležité cesty, vedúce z Gemera na sever, ktoré strážil tunajší hrad. V prvej polovici 15. storočia (pred 1438) tu vznikla mýtna stanica, ktorou putovali produkty okolitých železných baní, hámrov a hút.

Táto významná železiarska oblasť trpela útokmi Osmanov, ktorí obec vyrabovali a vypálili v roku 1574, kedy mužov odvliekli do zajatia. V roku 1610 zase obec vypálilo Bočkajove vojsko. Epidémia moru si vyžiadala 446 obetí v rokoch 1709 a 1710. Obyvatelia sa živili najmä prácou v lese, na píle a furmančení. Taktiež vyrábali dosky a šindle, niektorí chovali tiež ovce, dobytok a kone. Od roku 1823 sa traduje výroba "muránskej" kameniny a keramiky v manufaktúrnej dielni.

2.3 POSLANIE DOKUMENTU

Poslaním dokumentu Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Muráň je definovanie rozvojových aktivít, potrebných na ďalší rozvoj územia, s prihliadnutím na záujmy a potreby obyvateľov obce.

2.4 SOCIOEKONOMICKÁ ANALÝZA

Socioekonomická analýza obsahuje 2 hlavné časti. Prvá je zameraná na analýzu rôznych údajov o obyvateľstve (vývoj, prírastky/úbytky, národnostná, veková štruktúra a mnohé ďalšie). Ďalšie časti sú venované ekonomike, bývaniu, školstvu, zdravotníctvu, kultúre a ďalším oblastiam.

Socioekonomická analýza je zameraná jednak na analýzu demografických údajov (údaje o počte, vývoji a štruktúre obyvateľstva), jednak na zistenie situácie v oblasti bývania, školstva, kultúry a ďalších oblastí.

2.4.1 ROZVOJOVÝ POTENCIÁL

Rozvojový potenciál obce je úzko spojený s cestovným ruchom. Muráň disponuje viacerými kultúrno-historickými pamiatkami. Najznámejším miestom je NP Muránska planina (chov koní, turistické trasy), Muránsky hrad, Sysľovisko (žije tu kolónia sysľov) a rodinný park Obrovisko. Obec Muráň patrí nádherou, jedinečnosťou prírodných scenérií bez enviromentálnych záťaží medzi atraktívne obce nielen regiónu ale aj celého Slovenska. Stáva sa významným lákadlom pre prichádzajúcich domácich, ale aj zahraničných návštevníkov. Ponúka príležitosti na poznávací

turizmus, rekreáciu, šport a návraty k prírodným hodnotám. Na týchto hodnotách, ktoré sú pre obec jedinečné, by mala zakladať svoj rozvojový potenciál.

2.4.2 DEMOGRAFICKÉ UKAZOVATELE

2.4.2.1 VÝVOJ POČTU OBYVATEĽOV

Za posledné obdobie od r. 2015 do r. 2024 sa zmenilpočet obyvateľov z hodnoty 1233 na hodnotu 1167, čo znamená zníženie evidovaného stavu o 66 obyvateľov.

VÝVOJ POČTU OBYVATEĽOV V ROKOCH 2015 AŽ 2024

Rok	Počet obyvateľov
2015	1233
2016	1239
2017	1229
2018	1234
2019	1230
2020	1219
2021	1221
2022	1200
2023	1175
2024	1167

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2026

2.4.2.2 ROZDELENIE OBYVATEĽSTVA PODĽA POHLAVIA

Podľa posledných dostupných údajov mala v obci miernu prevahu ženská populácia, a to v pomere 50,8 % ku 49,2 %.

ROZDELENIE OBYVATEĽSTVA PODĽA POHLAVIA V ROKU 2024

Pohlavie	Počet obyvateľov
Muži	574
Ženy	593

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2026

2.4.2.3 PRÍRASTOK/ÚBYTOK OBYVATEĽOV

Prirodzený prírastok/úbytok obyvateľstva predstavuje rozdiel živonarodených a zomrelých za určité obdobie. V rokoch 2015 až 2024 bol zaznamenaný medziročný prirodzený prírastok obyvateľov alebo nulový, okrem rokov 2022 a 2023. Najvyššiu hodnotu prírastku dosiahla obec v roku 2018, kedy nastal prirodzený prírastok 12 obyvateľov.

Prírastok/úbytok obyvateľstva sťahovaním predstavuje rozdiel medzi migračným prírastkom a úbytkom. Počas sledovaných rokov bol zaznamenávaný úbytok alebo bol nulový. Najviac obyvateľov sa odsťahovalo v roku 2023.

PRÍRASTOK/ÚBYTOK OBYVATEĽOV V ROKOCH 2015 AŽ 2024

Rok	Prirodzený prírastok alebo úbytok	Prírastok alebo úbytok sťahovaním	Celkový prírastok alebo úbytok
2015	8	-12	-4
2016	6	0	6
2017	5	-15	-10
2018	12	-7	5
2019	7	-11	-4
2020	3	-14	-11
2021	0	-15	-15
2022	-7	-14	-21
2023	-8	-17	-25
2024	0	-8	-8

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2026

2.4.2.4 VEKOVÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽOV

V roku 2024 bol zaznamený dobrý pomer pre postupné zvyšovanie počtu obyvateľov obce - počet obyvateľov predproduktívneho veku bol vyšší o 18 v porovnaní s poproduktívnym vekom.

- *Predproduktívna:* 0-14 rokov, ktorá je zastúpená v počte 206 obyvateľov.
- *Produktívna*: 15-64 rokov, ktorá tvorí najpočetnejšiu skupinu, spolu 773 obyvateľov.
- *Poproduktívna*: 64 a viac - predstavuje 188 obyvateľov.

VEKOVÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽOV V ROKU 2024

Pohlavie	Predproduktívna zložka	Produktívna zložka	Poproduktívna zložka
Muži	111	385	78
Ženy	95	388	110

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2026

2.4.2.5 NÁRODNOSTNÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽSTVA

Najvyšší podiel obyvateľstva je zastúpený slovenskou národnosťou (89,8 %), druhú najpočetnejšiu skupinu tvorí obyvateľstvo rómskej národnosti (2,2 %). Okrem toho majú v obci zastúpenie aj obyvatelia nemeckej a maďarskej národnosti. Pre 90 obyvateľov nebola národnosť zistená.

2.4.2.6 NÁBOŽENSKÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽSTVA

Z hľadiska vierovyznania sa obyvatelia obce hlásia k 7 náboženstvám, z ktorých dominantné postavenie má rímskokatolícke (s počtom 851 obyvateľov). K ďalším 6 náboženstvám sa prihlásilo spolu 70 obyvateľov. V obci žije 193 obyvateľov bez vyznania a pre ďalších 99 nebolo vierovyznanie zistené.

NÁBOŽENSKÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽSTVA V ROKU 2021

Náboženské vyznanie	Počet obyvateľov
Rímskokatolícka cirkev	851
Gréckokatolícka cirkev	14
Pravoslávna cirkev	3
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	43
Reformovaná kresťanská cirkev	4
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	3
Bratská jednota baptistov	3
Iná cirkev	8
Nezistené vierovyznanie	193
Obyvateľstvo bez vyznania	99

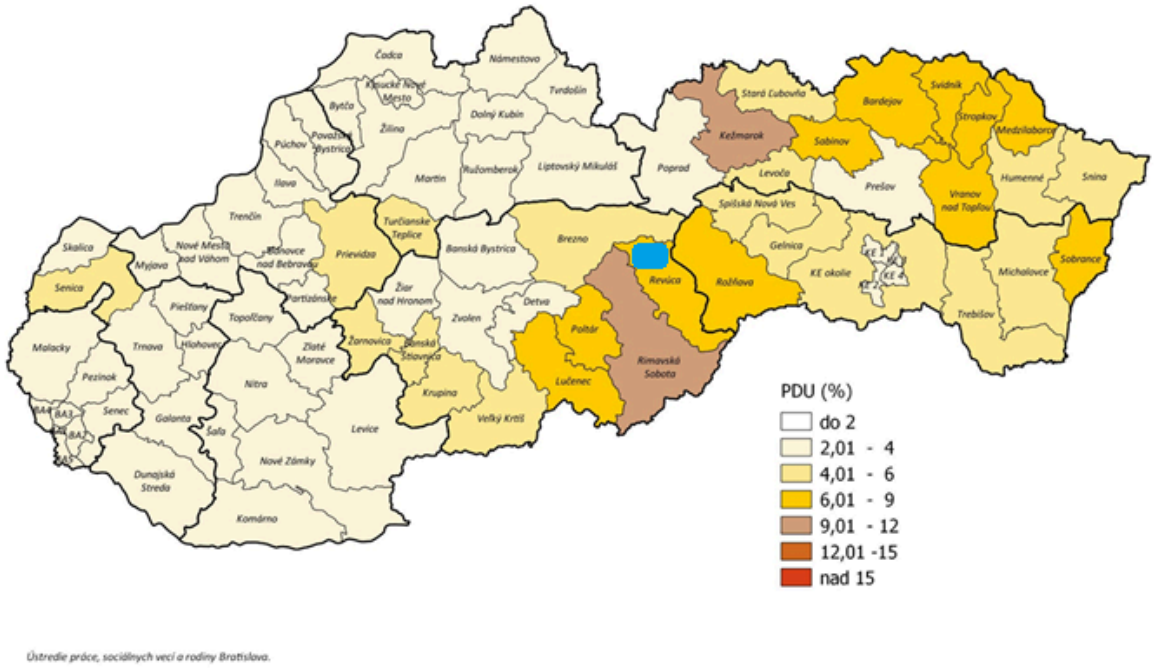
Zdroj: Štatistický úrad SR, 2026

2.4.3 HOSPODÁRSTVO A EKONOMIKA

Hospodárstvo obce bolo založené na lesníckej činnosti, spracovaní dreva - táto činnosť je však na ústupe, dôraz sa kladie na ochranu životného prostredia. V malej miere sa vykonáva aj poľnohospodárska činnosť. Obec má potenciál rozvíjať cestovný ruch - poskytovanie služieb pre vidiecku turistiku - zaujímavosti obce aj prírodného a historického okolia (buchty, história, turistika, hrad). Pomerne veľa obyvateľov dochádza každý deň za prácou do okresného mesta Revúca, do Magnezitových závodov Ľubeník a Jelšava, alebo do Brezna a Podbrezovej. Podnikateľské subjekty v obci prevádzkujú svoju činnosť ako drobní živnostníci.

Okres Revúca patrí dlhodobo k územiam s vysokou mierou nezamestnanosti. Miera nezamestnanosti je vypočítaná ako podiel disponibilných uchádzačov o zamestnanie v produktívnom veku na obyvateľstve v produktívnom veku (PDU), dosahuje od 6,01 % do 9 %. Tento vysoký podiel nezamestnaných je spôsobený jednak nedostatkom pracovných príležitostí v obci aj v celom okolí, a taktiež nízkou mierou kvalifikácie obyvateľstva.

Podiel disponibilných UoZ v produktívnom veku na obyvateľstve v produktívnom veku (PDU) v okresoch SR k 31.12.2024

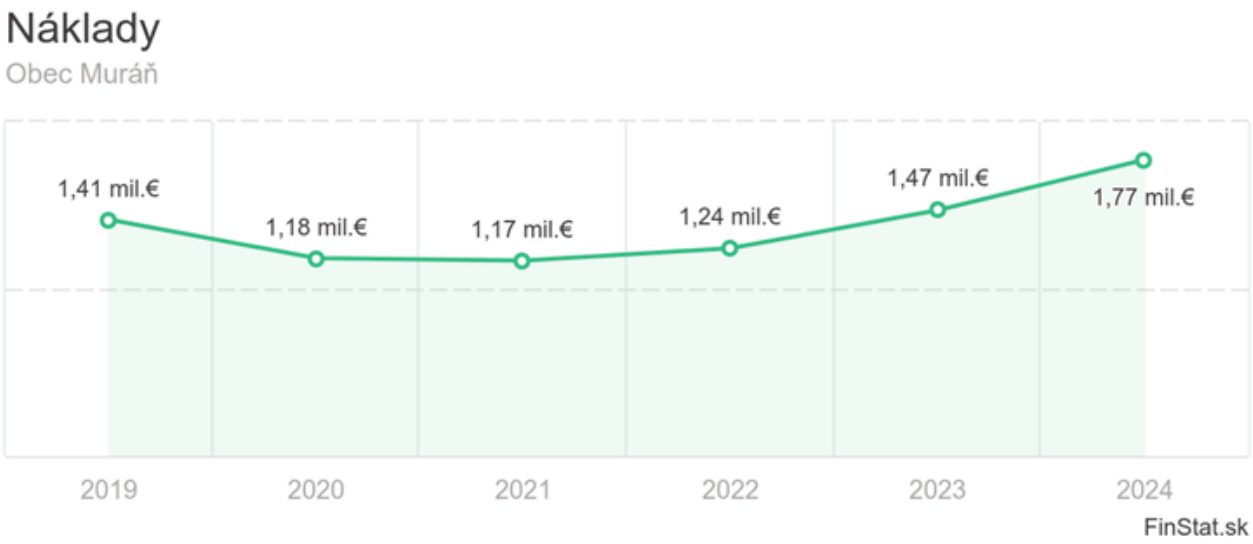

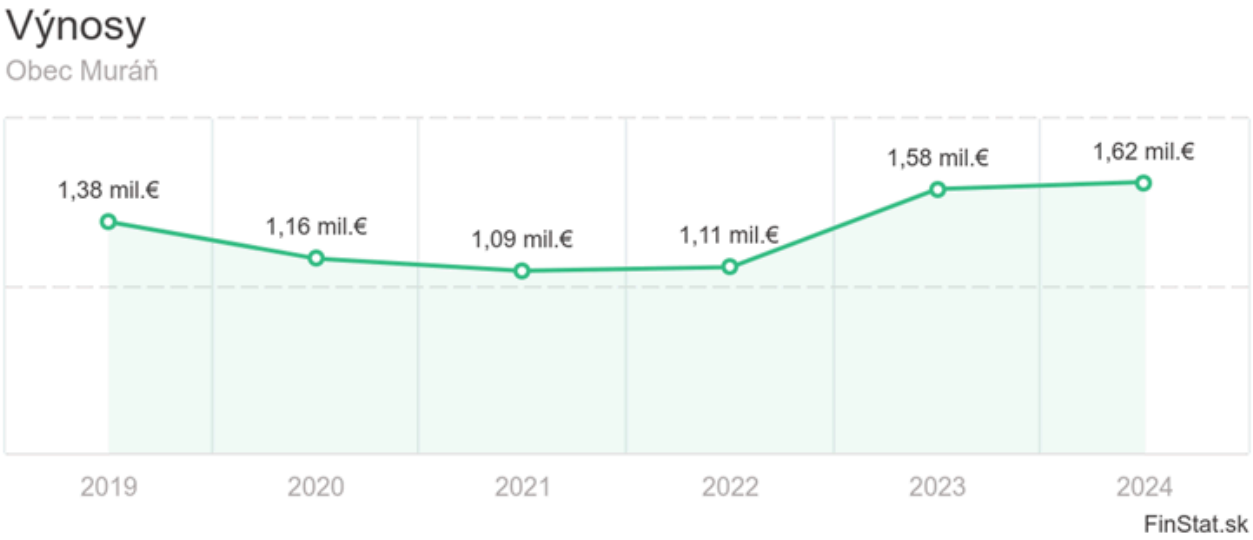
Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava.

2.4.4 FINANČNÁ SITUÁCIA

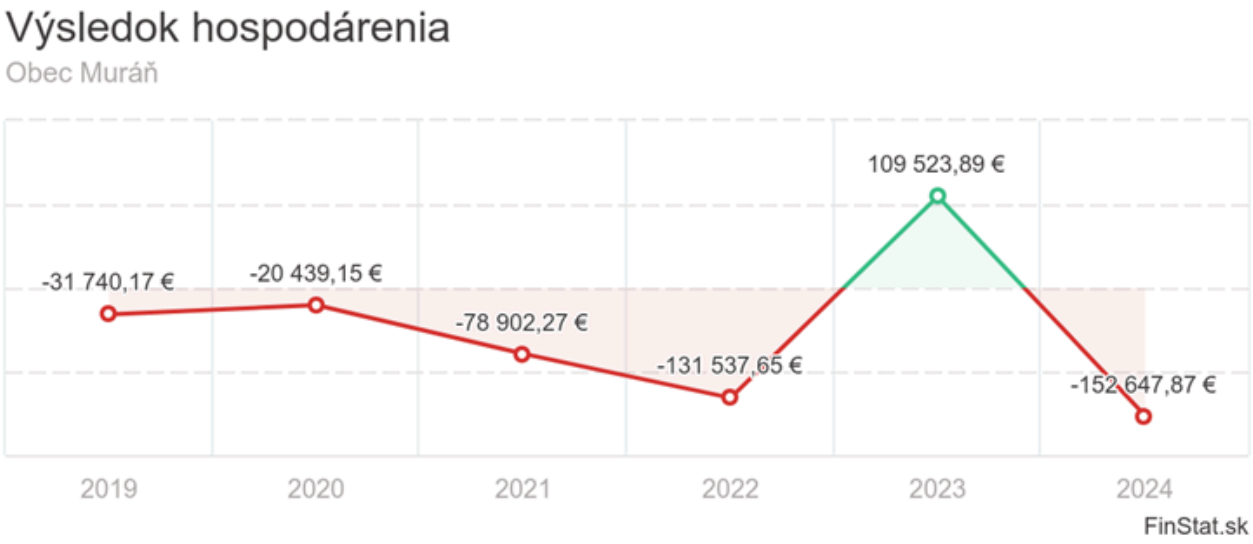
Podľa verejne dostupných informácií spoločnosti FinStat (www.finstat.sk) hospodárila v roku 2024 obec Muráň so záporným výsledkom -152 648 €. Pričom celkové náklady boli 1 774 114 € a celkové výnosy dosiahli 1 621 466 €.

Celkové náklady a celkové výnosy obce za posledné roky boli:

Hospodárske výsledky obce za posledné roky boli:

2.4.5 PODNIKATEĽSKÉ A NEPODNIKATEĽSKÉ SUBJEKTY

V obci prevádzkuje svoju činnosť spoločnosť **MURÁNSKE BUCHTY, s.r.o.**, ktorá bola založená 15.1.2020 obcou Muráň, ako jej jediným spoločníkom. Obec je aj držiteľom ochrannej známky Muránske buchty, certifikátu Chránené zemepisné označenie a je to Regionálny produkt Gemer-malohont. Tieto chutné buchty sú pečené s rôznymi sladkými náplňami (makové, lekvárové, čučoriedkové, orechové, a iné).

Podľa Obchodného registra SR (www.orsr.sk) má v obci Muráň svoje sídlo 23 podnikateľských subjektov.

- ALPINE BUSINESS, s.r.o. - ubytovacie služby bez poskytovania pohostinských činností, vedenie účtovníctva, prenájom nehnuteľností spojený s poskytovaním iných než základných služieb spojených s prenájmom, nákladná cestná doprava, Poskytovanie služieb rýchleho občerstvenia v spojení s predajom na priamu konzumáciu, a iné
- ALPINE TRADE, s.r.o. - výroba chladiacich, ventilačných a filtračných zariadení, opracovanie kovu jednoduchým spôsobom, výroba jednoduchých výrobkov z kovu, a iné
- anarchy.sk, s.r.o. - výroba nápojov, spracovanie a úpravy čaju a kávy, výroba chuťových prísad a korenín, výroba kakaa a výrobkov z kakaa, služby súvisiace s produkciou filmov alebo videozáznamov, prevádzkovanie zariadení slúžiacich na regeneráciu a rekondíciu a iné
- Calirep, s. r. o. - výroba potravinárskych výrobkov, výroba nápojov, výroba a opracovanie jednoduchých výrobkov z kovu, ubytovacie služby s poskytovaním prípravy a predaja jedál, nápojov a polotovarov ubytovaným hosťom, prevádzkovanie výdajne stravy a iné
- DREVOSPOL GEMER, s.r.o. - pilčícke práce a približovanie dreva, výroba piliarská a impregnácia dreva, výroba stavebných obalov, výroba výrobkov z dreva, cestná nákladná doprava a iné
- Dušan Laboš - zemné práce, s.r.o. - poskytovanie služieb v lesníctve a poľovníctve, poskytovanie služieb súvisiacich so starostlivosťou o zvieratá, opracovanie drevnej hmoty a výroba komponentov z dreva, a iné
- Frandel, s.r.o. - poskytovanie služieb v poľnohospodárstve a záhradníctve, poskytovanie služieb súvisiacich so starostlivosťou o zvieratá, ubytovacie služby bez poskytovania pohostinských činností, poskytovanie služieb rýchleho občerstvenia v spojení s predajom na priamu konzumáciu a iné

- H.K.S.B. Stav, s.r.o. - vykonávanie odťahovej služby, nákladná cestná doprava, uskutočňovanie stavieb a ich zmien, dokončovacie stavebné práce pri realizácii exteriérov a interiérov, a iné
- CH.S. Slovakia partners, s.r.o. - služby súvisiace so skrášľovaním tela, Poskytovanie úverov alebo pôžičiek z peňažných zdrojov získaných výlučne bez verejnej výzvy a bez verejnej ponuky majetkových hodnôt, ubytovacie služby bez poskytovania pohostinských činností, a iné
- Idea job, s.r.o. - kopanie studní, spracovanie prírodného medu, poskytovanie služieb súvisiacich so starostlivosťou o zvieratá, oprava odevov, textilu a bytového textilu, poskytovanie služieb rýchleho občerstvenia v spojení s predajom na priamu konzumáciu, a iné
- JMLJ s.r.o. - zámočníctvo, nástrojárstvo, kovoobrábanie, podnikanie v oblasti nakladania s iným ako nebezpečným odpadom a iné
- KONTUR Promotion, s.r.o. - vydavateľská činnosť, polygrafická výroba a knihárske práce, uskutočňovanie stavieb a ich zmien, ubytovacie služby s poskytovaním prípravy a predaja jedál, nápojov a polotovarov ubytovaným hosťom v ubytovacích zariadeniach, Služby súvisiace s produkciou filmov, videozáznamov a zvukových nahrávok a iné
- **Mgr. Martina Bottová s.r.o. - poskytovanie sociálnych služieb, ubytovacie služby bez poskytovania pohostinských činností, prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia, druh: ambulancia špecializovaná, odborné zameranie: klinická psychológia, certifikovaná pracovná činnosť: psychoterapia**
- Muránska píla, s.r.o. - výroba sortimentov drevárskej prvovýroby, konštrukčné prvky pre stavebné a nábytkárske účely, veľkoobchod a maloobchod - potravinárske výrobky, ropné produkty, liehoviny, nábytok, bytové doplnky, zariaďovanie interiérov, výrobky z dreva a papiera, textil, odevné výrobky a výrobky z kože, výrobky zo skla a kryštálu, spotrebná elektronika, surové drevo a iné
- **MURÁNSKE BUCHTY s. r. o. - výroba pekárskych a cukrárskych výrobkov, výroba potravinárskych výrobkov a nápojov, opracovanie drevnej hmoty štiepaním, lúpaním, výroba a opracovanie jednoduchých výrobkov z kovu, poskytovanie služieb rýchleho občerstvenia v spojení s predajom na priamu konzumáciu, prevádzkovanie výdajne stravy a iné**

- NEONPLUS s.r.o. - montáž, rekonštrukcia a údržba vyhradených elektrických zariadení, výroba jednoduchých výrobkov z kovu, vykonávanie zváracích prác, dokončovacie stavebné práce pri realizácii exteriérov a interiérov - maliarske a natieračské práce a iné
- Peter Laurenčík - ťažobná činnosť, s.r.o. - poskytovanie služieb v lesníctve a poľovníctve, Opracovanie drevnej hmoty a výroba komponentov z dreva, výroba jednoduchých výrobkov z kovu, opracovanie kovu jednoduchým spôsobom, Uskutočňovanie stavieb a ich zmien a iné
- PRIMA-VP s.r.o. - opracovanie drevnej hmoty a výroba komponentov z dreva, výroba jednoduchých výrobkov z dreva, korku, slamy, prútia a ich úprava, oprava a údržba, prípravné práce k realizácii stavby a iné
- PROLAK J.R. s.r.o. - výroba a hutnícke spracovanie kovov, poskytovanie služieb v lesníctve a poľovníctve, prípravné práce k realizácii stavby, dokončovacie stavebné práce pri realizácii exteriérov a interiérov a iné
- Ťurek, s. r. o. - poskytovanie služieb v lesníctve a poľovníctve, opracovanie drevnej hmoty a výroba komponentov z dreva, poskytovanie služieb v poľnohospodárstve a záhradníctve, poskytovanie služieb súvisiacich so starostlivosťou o zvieratá a iné
- WeldSteel, spol. s r.o. - poskytovanie služieb v lesníctve a poľovníctve, Opracovanie drevnej hmoty a výroba komponentov z dreva, Opracovanie kovu jednoduchým spôsobom, výroba strojov pre hospodárske odvetvia, výroba zdvíhacích a manipulačných zariadení, ubytovacie služby bez poskytovania pohostinských činností a iné
- **Zlatý Anjel, s.r.o. - poskytovanie sociálnych služieb, poskytovanie krátkodobej pomoci pri opatere detí a starších osôb, dopravná zdravotná služba, prevádzkovanie zariadení slúžiacich na regeneráciu a rekondíciu, služby súvisiace so skrášľovaním tela, Ubytovacie služby s poskytovaním prípravy a predaja jedál, nápojov a polotovarov ubytovaným hosťom v ubytovacích zariadeniach a iné**
- **Zubné Štúdio s.r.o. - prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia, špecializovanej ambulancie s odborným za-meraním poskytovanie špecializovanej zubno-lekárskej zdravotnej starostlivosti, a iné**

2.4.6 OBČIANSKA VYBAVENOSŤ

Občianska vybavenosť (OV) predstavuje široký komplex zariadení a účelovo upravených plôch, ktorých cieľom je uspokojovanie najrozmanitejších potrieb obyvateľov všetkých vekových kategórií.

Na obecnom úrade sú poskytované služby matriky a pošty. Nachádza sa tu Obvodné zdravotné stredisko (zubná ambulancia, všeobecný lekár) a informačné stredisko Správy národného parku Muránska planina. Potraviny prevádzkuje COOP Jednota a súkromný podnikateľ. Ubytovanie je možné v penzióne Syseľ, penzióne Lykovec, alebo v rekreačnom areáli Predná Hora (chalúpky Predná Hora, apartmány Planina).

Pre výlety do okolitej prírody je možné priamo v obci využiť požičovňu elektrobicyklov a pochutnať si na Muránskych buchtách (Regionálny produkt GEMER-MALOHONT).

2.4.7 BÝVANIE

Obec nemá spracovanú „Stratégiu rozvoja bývania“, aktívne však pristupuje k otázke bývania a pri zohľadnení svojich finančných možností prispieva k zlepšeniu bytovej situácie v obci. Rozvoj bývania priamo súvisí s dopytom po nájomných bytoch a s ponúkanými pracovnými príležitosťami.

Podľa posledného Sčítania 2021 je v obci vybudovaných 341 rodinných domov (RD) a 15 bytových domov (BD).

Rozdelenie RD podľa obdobia ich výstavby:

- do roku 1960 bolo postavených 189 RD (55,4 %)
- od r.1961 do r.1980 bolo postavených 115 RD (33,7 %)
- od r.1981 do r.2000 bolo postavených 32 RD (9,4 %)
- od r.2001 do r.2010 boli postavené 2 RD (0,6 %)

- od r.2011 do r.2015 boli postavené 3 RD (0,9 %)

Rozdelenie BD podľa obdobia ich výstavby:

- do roku 1960 bolo postavených 9 BD (60 %)
- od r.1961 do r.1980 bolo postavených 6 BD (40 %)

2.4.8 ŠKOLSTVO

Základná škola s materskou školou Muráň prevádzkuje štyri budovy. Materská škola poskytuje výchovno-vzdelávacú činnosť pre 45 detí - nielen pre deti od 2 do 6 rokov ale aj pre deti s odloženou školskou dochádzkou.

Základnú školu s MŠ navštevuje priemerne 190 žiakov. Priemerný počet učiteľov vzhľadom na veľkosť školy je 14 v ZŠ a 4 v MŠ. Všetci učitelia ZŠ majú vysokoškolské vzdelanie s pedagogickou a odbornou spôsobilosťou. Učitelia prvého stupňa si rozširujú svoju kvalifikáciu v cudzích jazykoch, asistentka učiteľa študuje špeciálnu pedagogiku. V škole pôsobí externe školská špeciálna pedagogička, asistentky učiteľa a sociálny pedagóg (kumulovaná funkcia s výchovným poradcom).

2.4.9 ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNE SLUŽBY

V Obvodnom zdravotnom stredisku priamo v obci ordinuje zubný lekár, všeobecný lekár pre dospelých. Najbližšia nemocnica (Revúcka medicinsko-humanitná) aj lekáreň je v okresnom meste Revúca, vzdialenom 8 km.

2.4.10 ŠPORT A REKREÁCIA

Najvýznamnejším zariadením v regióne je Rekreačný areál na Prednej hore, ktorý okrem ubytovania a stravovania ponúka, konferenčné priestory, vitálny svet s bazénom aj športoviská.

V obci sa nachádza lyžiarsky vlek (ale pre nevyhovujúce snehové podmienky nie je prevádzkovaný), fitnes centrum, turistický náučný chodník na Muránsky hrad. Pribudne tu zóna oddychu s detským exteriérovým ihriskom. V obci je futbalové ihrisko a na športové účely sa využíva telocvičňa základnej školy s materskou školou, v areáli ktorej sa nachádza aj viacúčelové ihrisko s umelým povrchom.

2.4.11 KULTÚRA

Nositeľom ľudovej tradície v obci je ženská spevácka skupina LEVENDA (názov majú odvodený od rastliny LYKOVEC MURÁNSKY), ktorá existuje už 21 rokov pri OU v Muráni.

Obecný úrad sídli v bývalom kohárYovsko-coburgovskom kaštieli z r. 1800 v klasicistickom štýle. Hotel Koruna je tiež klasicistická dvojposchodová budova zo začiatku 19. storočia.

Rímsko-katolícka fara je národnou kultúrnou pamiatkou. Barokovo-klasicistická budova z roku 1810 s manzardovou strechou a barokovou sochou Sv. J. Nepomuckého. Pôsobil tu Vdp. Anton Macák (Bystrik Muránsky), kňaz, básnik, zberateľ folklóru. Nachádza sa tu aj klasicistický slúžnovský dom s dvorom a arkádovou chodbou. Dominantou obce je Rímskokatolícky kostol svätého Juraja.

Múzeum Muráň je v starej rímskokatolíckej fare. V obci má tradíciu aj keramikárska výroba - Muránska keramika (výroba už nie je prevádzkovaná). V obci môžeme nájsť ešte zopár pôvodných drevenïc - tzv. lenhauzov. V informačnom centre neďaleko námestia je stála expozícia Národného parku Muránska planina.

2.4.12 CESTOVNÝ RUCH A INFRAŠTRUKTÚRA PRE TURISTOV

Hlavným turistickým lákadlom obce je Národný park Muránska Planina. V obci je situované Informačné stredisko Správy Národného parku Muránska planina, ktoré poskytuje informácie o prírodných hodnotách Národného parku Muránska planina. Jeho súčasťou je stála expozícia národného parku. Park bol založený na ochranu Muránskej planiny, ktorá je geograficky súčasťou Slovenského rudohoria. Národný park má rozlohu 203,18 km² a jeho ochranné pásmo má 216,98 km², čo je spolu vyše 517 km². Jadro národného parku pozostáva z vápencovej a dolomitovej planiny s krasovými útvarmi. Je tu viac ako 250 jaskýň, ktoré nie sú prístupné verejnosti. Najrozsiahlejší jaskynný systém je Bobačka, ktorej dĺžka je 3 km. V NP sa nachádza 15 priepastí a viac ako 50 ponorov a vyvieračiek a mnohé krasové a skalnaté útvary. Najvyšším bodom horstva Muránska planina je vrch Kľak s výškou 1 408,7 m n. m. Flóra národného parku je významná svojou biodiverzitou a bohatosťou druhov a zahŕňa 35 endemických a subendemických druhov, napríklad Lykovec muránsky (Daphne arbuscula).

Medzi turistické atrakcie patrí 300 km označených turistických chodníkov a náučných trás.

Najlepší prístup do parku je cez okolité obce a osady, napríklad Muráň, Tisovec, Pohronská Polhora alebo Závadka nad Hronom. V obci sú zabezpečené aj výborné podmienky pre cykloturistiku - požičovňou elektrobicyklov.

V obci ponúka ubytovacie a stravovacie služby Penzión Lykovec, ktorý ponúka stravovacie a ubytovacie služby: ubytovanie počas celého roka v 1-3 posteľových izbách s možnosťou prístelku a vlastným sociálnym zariadením, celková kapacita je 19 miest. Súčasťou penziónu je reštaurácia, bar a terasa na ktorej sa môžete občerstviť pestrou ponukou jedál a nápojov. Reštaurácia je vybavená bezbariérovým prístupom, TV a wifi pripojením. Penzión Syseľ, okrem ubytovania a stravovania poskytuje aj mini wellness s jacuzzi, suchou a parnou saunou a oddychovými ležadlami. Parkovisko sa nachádza priamo pred penziónmi. Pre menej náročných turistov je ubytovanie možné aj v hoteli Koruna a pod hradným vrchom sa nachádza ďalšie ubytovacie zariadenie Chata Zámok. Služby pre návštevníkov ponúka Rekreačný areál Predná Hora - Chalúpky a Apartmány Planina.

2.4.13 MEDZINÁRODNÝ KONTEXT A PARTNERSTVÁ

Obec je súčasťou verejno-súkromného partnerstva, ktoré pôsobí na dvoch mikroregiónoch - Muránska planina a Čiernohronský mikroregión. Hlavným cieľom Partnerstva mikroregiónov je spojiť čo najviac aktívnych ľudí, ktorí tu žijú a pracujú, s cieľom spoločného a harmonického rozvoja týchto regiónov, ktoré patria medzi najkrajšie kúty Stredného Slovenska.

Družobným mestom obce Muráň je mesto Fryšták, okres Zlín na Morave (ČR).

2.4.14 ZHRNUTIE SOCIOEKONOMICKEJ ANALÝZY

Obec Muráň má najväčší rozvojový potenciál v oblasti cestovného ruchu. Je vstupnou bránou do Národného parku Muránska planina. Hrad Muráň aj prírodné krásy parku, dostupné značkovanými chodníkmi, sú jedinečné a atraktívne nielen pre slovenských, ale aj zahraničných turistov. Prírodné bohatstvo dopĺňa aj chov koní. V roku 1995 bol uznaný šľachtiteľský chov „norika muránskeho typu“ a od roku 1997 bol vyhlásený chov génovej rezervy „**norika muránskeho**“. V oblasti je možné využiť aj Jazdecký klub Pod planinou (Muránska Huta).

Počet obyvateľov za obdobie posledných 10 rokov klesá, stav sa znížil na 1167 obyvateľov.

V roku 2024 bol evidovaný vyšší počet obyvateľov v predpruktívnom veku v porovnaní s poproduktívnym vekom. V obci 66,2 % obyvateľov je v produktívnom veku, okres Revúca, do ktorého obec spadá, patrí medzi okresy s najvyššou mierou nezamestnanosti v rámci SR.

Disponuje ponukou základných občianskych služieb, ako sú potraviny, stravovacie a pohostinské zariadenia, aj ubytovacie kapacity. Obec je zriaďovateľom a prevádzkuje základnú školu s materskou školou. K dispozícii sú turistický náučný chodník, či multifunkčné ihrisko. Obec má Obvodné zdravotnícke stredisko, najbližšia nemocnica aj lekáreň sa nachádza v okresnom meste Revúca. Tak, ako vo väčšine obcí, aj v Murári prevládajú staršie rodinné a bytové domy.

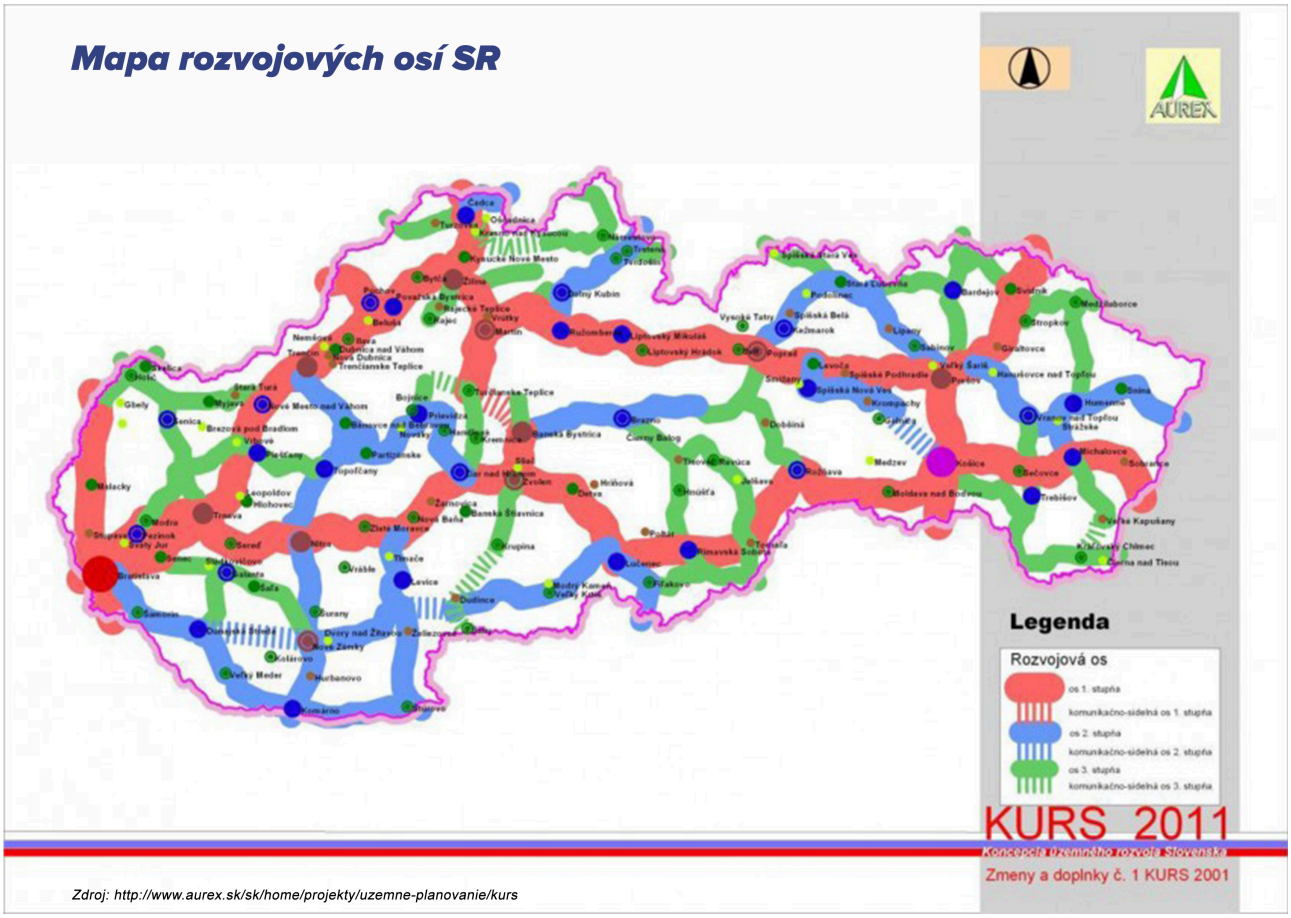
2.5 ÚZEMNO-TECHNICKÁ ANALÝZA

Územno-technická analýza obce Muráň je zameraná predovšetkým na zistenie kvality dopravnej a technickej vybavenosti územia. Okrem toho sa tu nachádzajú informácie o rozvojových osiach a limitoch využitia územia.

2.5.1 ROZVOJOVÉ OSI

Rozvojová os je pomyselná línia, ktorá určuje smerovanie rozvoja územia. Táto os je definovaná v strategickom dokumente Koncepcia územného rozvoja Slovenska (KURS 2001, s aktualizáciou z roku 2011).

Priamo cez územie obce Muráň neprechádza žiadna rozvojová os, ale v blízkosti obce Muráň sa nachádza mesto Tisovec, cez ktorú prechádza rimavická rozvojová os tretieho stupňa (2.29.26): Rimavská Sobota-Hnúšťa-Tisovec-Brezno.

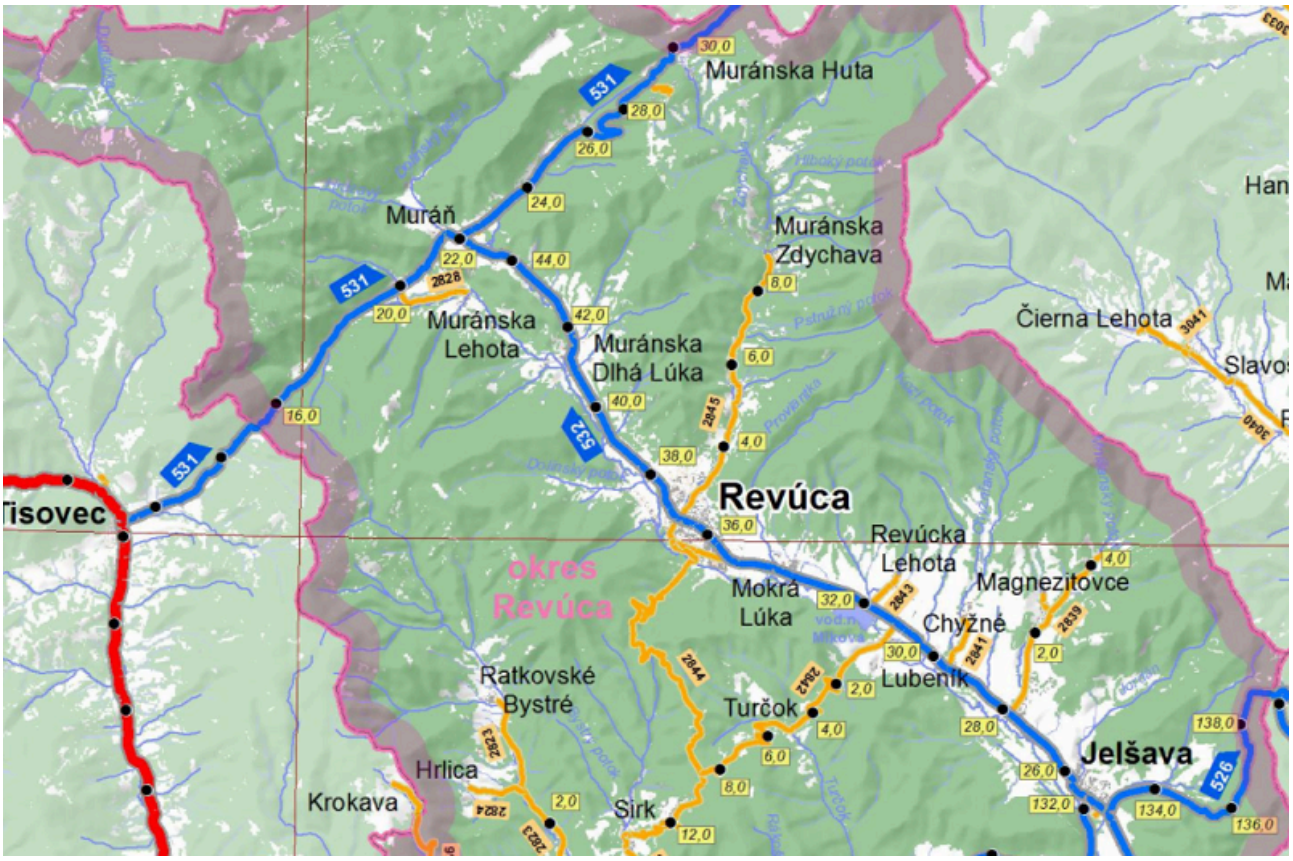
Rozvojové osi tvoria priestor pre vyváženú hierarchizovanú sídelnú štruktúru územia. Podporujú väzby medzi obcami a poskytujú priestor pre vyvážený sídelný rozvoj. Tieto osi sú dôležitým aspektom trvalej udržateľnosti.

2.5.2 DOPRAVNÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Dopravná infraštruktúra je tvorená sústavou komunikácií a zariadení, ktoré slúžia na plnenie jednej zo základných ľudských potrieb - dopravy a prepravy.

2.5.2.1 CESTNÁ DOPRAVA

Cez obec a kataster obce prechádzajú cesty II triedy. Sú to II/531(Pavlovce – Rimavská Sobota – Tisovec – Muráň - Červená Skala križovatka I/66) v celkovej dĺžke 3,0 km a II/532 (Tornaľa/Behynce križovatka I/50 – Jelšava – Revúca – Muráň križovatka II/531) v celkovej dĺžke 13,7 km. Ostatných miestnych ciest v katastri obce je 5,8 km. Kvalita ciet miestnych komunikácií je v niektorých úsekoch nevyhovujúca, preto v týchto častiach sú postupne rekonštruované.

2.5.2.2 HROMADNÁ DOPRAVA

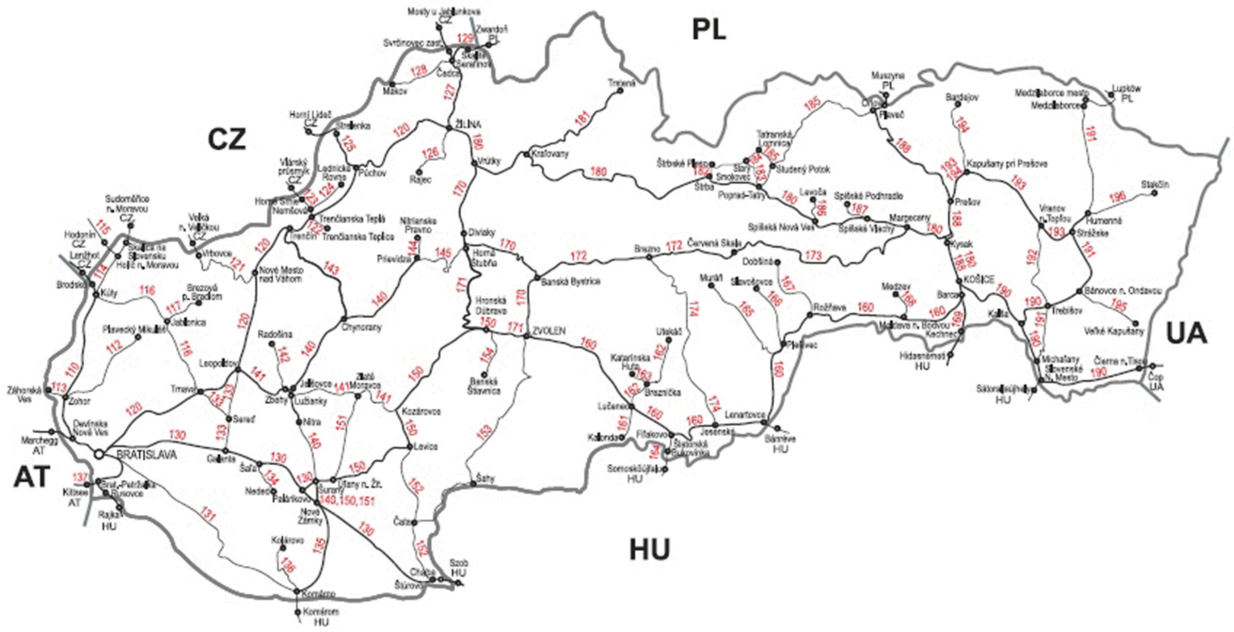
Obec je križovatkou dvoch ciest druhej triedy, je v nej zastávka miestnych a diaľkových liniek. Cez obec prechádzajú diaľkové linky do Košíc, Brezna, Rožňavy, Popradu. Autobusová doprava sa využíva hlavne na prepravu občanov do zamestnania. Najčastejšie spoje sú do Revúcej a Tisovca.

2.5.2.3 ŽELEZNIČNÁ DOPRAVA

Obec je koncovou stanicou železničnej trate 165 Plešivec – Muráň, vybudovanej ešte v roku 1893. V súčasnosti funguje na trati Plešivec – Muráň (sporadicky len nákladná doprava). Osobná doprava po prvom zastavení od 2. februára 2003 bola čiastočne obnovená v roku 2003. Po druhýkrát boli zrušené osobné vlaky od 1. mája 2011, ktoré zatiaľ neboli obnovené.

Mapa železničnej siete SR

Zdroj: http://www.zsr.sk/slovensky/cestovny-poriadok-2014-2015.html?page_id=3404

2.5.2.4 LODNÁ DOPRAVA

Obcou, ani jej blízkym okolím, nepreteká žiadny vodný tok, ktorý by umožňoval lodnú dopravu.

2.5.2.5 LETECKÁ DOPRAVA

Najbližším letiskom medzinárodnej prepravy osôb je Letisko Poprad-Tatry vo vzdialenosti 55 km. Ďalším je Košice International Airport (KSC) vo vudialenosti 117 km.

2.5.2.6 STATICKÁ DOPRAVA

Väčšie parkovacie plochy sa nachádzajú len pri objektoch občianskej vybavenosti, pri stavovacích zariadeniach, alebo pri penziónoch s ubytovacími službami. Obec má vybudované platené odstavné parkovacie ploche pri nástupe na náučný chodník na Muránsky hrad. Obyvatelia využívajú na parkovanie krajnicu miestnych ciest, alebo majú vybudovanie státie na vlastných pozemkoch.

2.5.2.7 PEŠIA DOPRAVA

Chodníky pre peších sú vybudované pozdĺž štátnych ciest č.II/531 a č.II/532 aspoň po jednej strane. Pozdĺž miestnych ciest nie sú vybudované, frekvencia automobilovej dopravy je na nich vysoká. Pre zníženie rizika kolízie chodcov a automobilovou dopravou je nutné chodníky pre peších dobudovať, čo má obec v pláne na nasledujúce roky.

2.5.3 TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

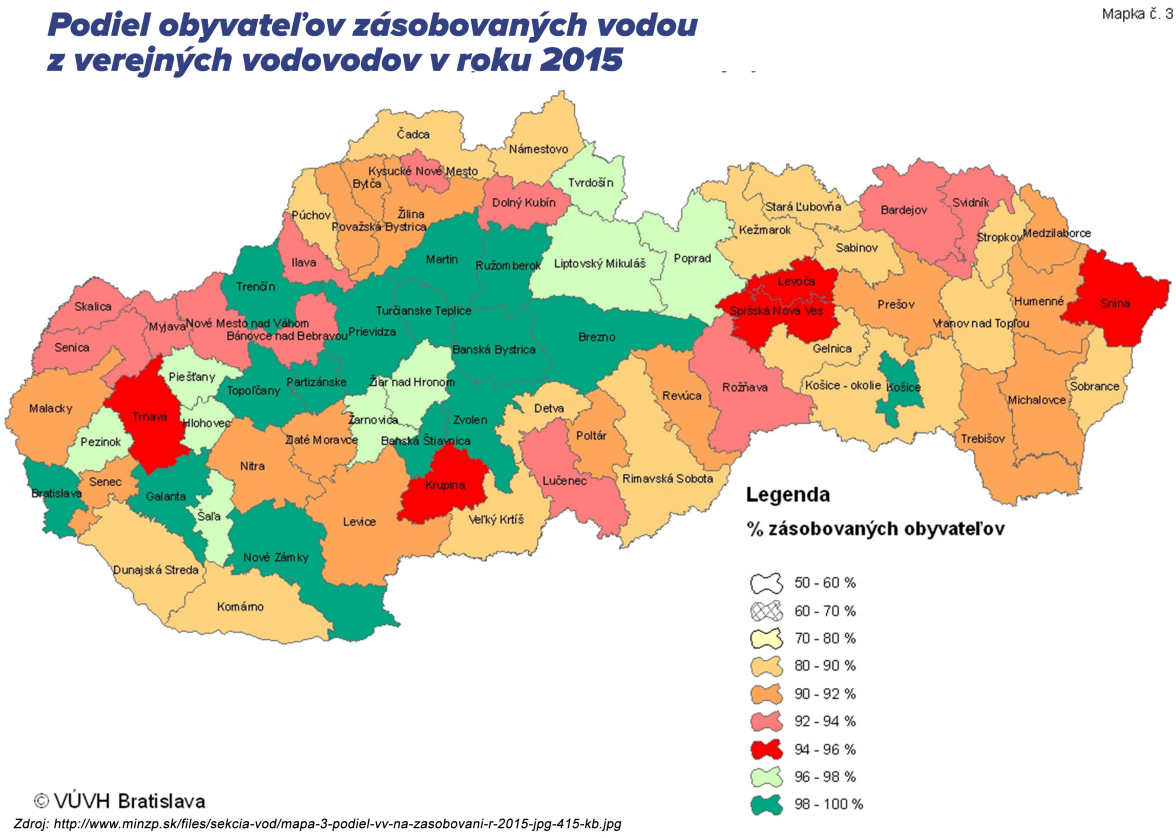
Technická infraštruktúra je tvorená sústavou inžinierskych sietí, ktoré zabezpečujú obsluhu územia. Túto obsluhu zabezpečujú energetické, informačné alebo ďalšie špecifické systémy, ktorých súčasťou sú v základnom usporiadaní zdroje, rozvody, odberné miesta alebo súčasti zariadení, spotrebiče a ďalšie špecifické zariadenia, ktorými sa väčšinou menia parametre dodávaných médií alebo signálov.

Jednotlivé prvky technickej infraštruktúry výrazne zasahujú do života obyvateľov tým, že ovplyvňujú životné prostredie a vytvárajú limity v podobe ochranných, bezpečnostných a hygienických pásiem. Na druhej strane ale taktiež vytvárajú podmienky pre fungovanie všetkých ostatných systémov v spoločnosti.

2.5.3.1 ZÁSOBOVANIE VODOU

Vodnými zdrojmi obce sú: Hrdzavý potok, Dolinský potok, rieka Muránka. V katastri obce sa nachádzajú aj ponorné potoky a mnohé vyvieračky. Vodné toky sú čisté horského charakteru.

Kataster obce spadá pod chránenú vodohospodársku oblasť (CHVO) Muránska planina s rozlohou 205 km2 a pod správu Muránskeho skupinového vodovodu (SKV). Využívanými zdrojmi pitnej vody pre obec, ktoré sú zároveň najvýznamnejšími zdrojmi pre Muránsky SKV, sú pramene: Tisovec horný 20 ls-1, Tisovec dolný 20 ls-1, Muráň – Prameň Pod hradom 50 ls-1, Pastovník 48 ls-1, Vrt VHS 1 30 ls-1. Obec má viac ako 90% obyvateľov napojených na verejný zdroj pitnej vody. Vodovodná sieť dĺžky cca 4 km je vybudovaná z potrubí DN80-125 materiálu liatina a PVC.

Zdroj: http://www.minzp.sk/files/sekcia-vod/mapa-3-podiel-vv-na-zasobovani-r-2015-jpg-415-kb.jpg

Stredisko turizmu Predná hora-Lučanské je zásobované pitnou vodou z vlastného vodného zdroja Kráľovský prameň s vodojemom 100 m3. Tento vodovod zásobuje vodou okrem liečebného ústavu aj rekreačné zariadenia tejto oblasti a zároveň je prepojený s vodovodom Muránska Huta s vodným prameňom Babočka.

2.5.3.2 ZÁSOBOVANIE ELEKTRICKOU ENERGIOU

Obec je zásobená elektrickou energiou 22 kv vonkajším vedením č.256. Rekreačná lokalita Predná Hora-Lučanské spolu s lokalitou Veľká lúka je zásobená 22 kv vonkajším vedením č.234.

2.5.3.3 ZÁSOBOVANIE PLYNOM

Rozvod plynu v obci bol pripojený v roku 2003 na regulačnú stanicu zemného plynu situovanú v obci Muránska Dlhá Lúka.

Mapa plynovodnej siete SR

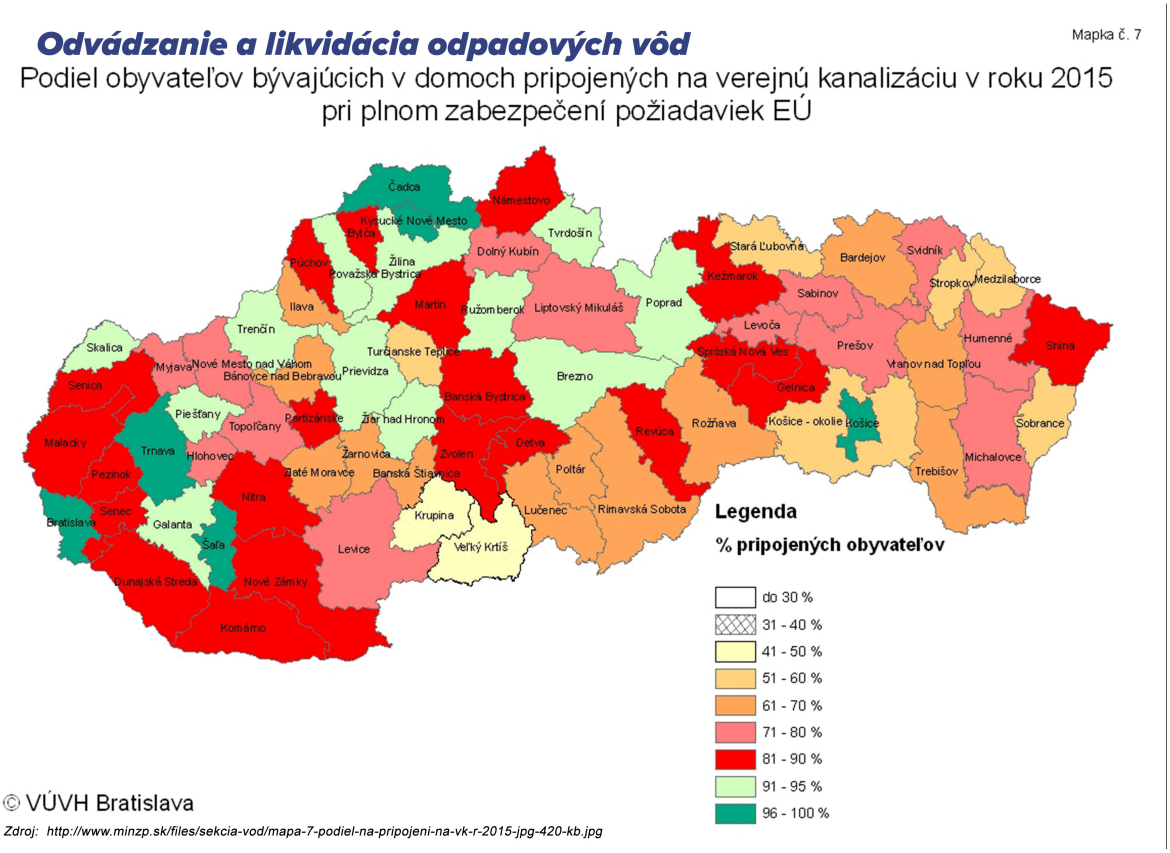
Zdroj: http://www.spp-distribucia.sk/sk_distribucna-siet/sk_mapa-distribucnej-siete

2.5.3.4 ZÁSOBOVANIE TEPLOM

V obci sa pre zásobovanie teplom využívajú individuálne zdroje, prevažne plynové kotly, ale čiastočne aj kotly na tuhé palivo. Ohrev teplej úžitkovej vody je realizovaný pomocou prídavného zásobníka vody k plynovému kotlu, alebo elektrickým zásobníkom vody - bojlerom.

2.5.3.5 ODVÁDZANIE A LIKVIDÁCIA ODPADOVÝCH VÔD

Obec má vybudovanú verejnú kanalizáciu aj ČOV.

2.5.3.6 TELEKOMUNIKÁCIE

Obec je súčasťou UTO Revúca so sídlom MTO v obci Muráň (patria tu aj obce Muránska Lehota a Muránska Huta). ATU sa nachádza vo dvore obecného úradu. Kapacita postačuje pre 80% telefonizáciu bytov. Telekomunikačné služby tu ponúkajú aj všetci mobilný operátori - hlasové aj dátové.

Obecný rozhlas je riešený moderným bezkáblovým systémom.

2.5.3.7 VEREJNÉ OSVETLENIE

Verejné osvetlenie už bolo rekonštruované na nové prevádzkovo úsporné LED svietidlá.

2.5.4 LIMITY VYUŽITIA ÚZEMIA

Limitmi využitia územia sa rozumejú regulatívy, ktoré vychádzajú z platnej územnoplánovacej dokumentácie na úrovni obce, alebo nadradenej územnoplánovacej dokumentácie - Územný plán Banskobystrického samosprávneho kraja.

2.5.5 ZHRNUTIE ÚZEMNO-TECHNICKEJ ANALÝZY

Obec Muráň sa nachádza v okrese Revúca, približne 8 km od okresného mesta. Územie leží na trase rozvojovej osi 3. stupňa. Neďalekým mestom Revúca prechádza rozvojová os 2. stupňa rozvoja.

Hlavnou dopravnou osou sú dve štátne cesty II.triedy, ktoré prechádzajú intravilánom obce v smere na Tisovec a opačne na Revúcu. Niektoré úseky miestnych ciest sú v nevyhovujúcom technickom stave a bola by vhodná ich rekonštrukcia. Vzhľadom na to, že obec je križovatkou dvoch ciest II. triedy, je v nej zastávka miestnych aj diaľkových liniek. Cez obec prechádzajú

diaľkové linky do Košíc, Brezna, Rožňavy a Popradu.

Obec má zabezpečené zásobovanie pitnou vodou zo skupinového vodovodu, plynovod aj kanalizáciu s ČOV. Verejné osvetlenie je na celom území.

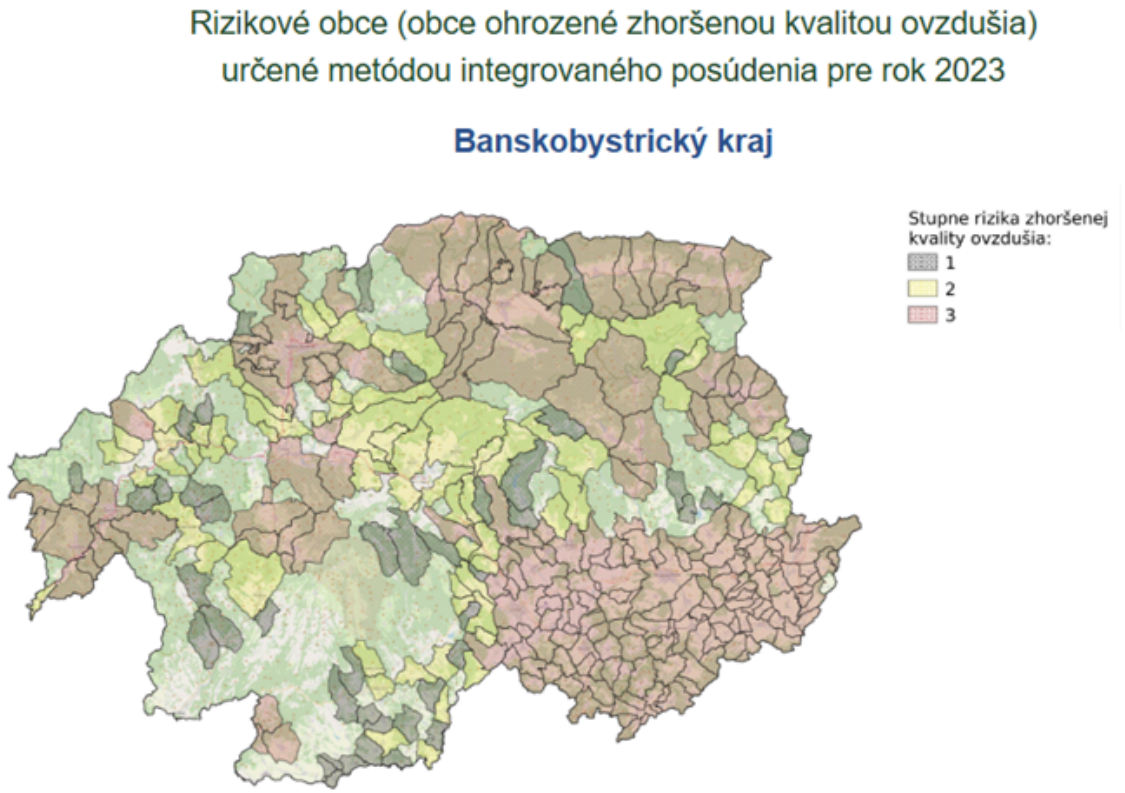
2.6 PRÍRODNO-ENVIRONMENTÁLNA ANALÝZA

Prírodno-environemtálna analýza je zameraná na analýzu jednotlivých zložiek životného prostredia. Obsahuje informácie o kvalite ovzdušia, vodstve, odpadovom hospodárstve, reliéfe a ďalších zložkách.

2.6.1 OVZDUŠIE

SHMÚ zverejnil mapu ohrozených obcí zhoršenou kvalitou ovzdušia. Stupne rizika označil od 1 do 3, pričom s výškou rizikového stupňa stúpa aj nzávažnosť ohrozenia zlou kvalitou ovzdušia. Obce s rizikovým stupňom 0 nie sú vyznačené na mape. Obec Muráň má pridelený stupeň 2 a ako hlavný zdroj znečisťovania ovzdušia boli identifikované lokálne kúreniská.

Povinnosť vypracovať Program na zlepšenie kvality ovzdušia vzniká tým zónam a aglomeráciám, na území ktorých sa nachádza aspoň jedna obec s rizikovým stupňom 3. V tomto zmysle zodpovedajú obce s rizikovým stupňom 3 oblastiam riadenia kvality ovzdušia. Opatrenia na zníženie emisií však musia byť vykonané vo všetkých obciach takto vyčlenenej zóny, ktorých rizikový stupeň je 2 alebo 3, v ideálnom prípade aj v obciach s rizikovým stupňom 1.

Rizikové obce boli určené metodikou *Dušan Šteťánik, Jana Krajčovičová: Metóda integrovaného posúdenia obcí vzhľadom na riziko nepriaznivej kvality ovzdušia, Slovenský Hydrometeorologický ústav, 2023.*

2.6.2 VODNÉ TOKY A PLOCHY

Územie obce patrí hydrogeograficky do úmoria Čierneho mora, k základnému povodiu rieky Slaná. Vodnými zdrojmi obce sú - Hrdzavý potok, Dolinský potok, rieka Muránka.

V katastri obce sa nachádzajú aj ponorné potoky a mnohé vyvieračky. Vodné toky sú čisté horského charakteru. Kataster obce spadá pod chránenú vodohospodársku oblasť (CHVO) Muránska planina s rozlohou 205 km2.

2.6.3 PÔDA

Obec Muráň sa rozprestiera na nive a terasovitej plošine okolo potokov, pri sútoku Muránky, Dolinského potoka a Bielej vody. Pramenná oblasť Muráňa s nivnými pôdami je zalesnená bukovým lesom, na sčasti odlesnenej planine s hnedými pôdami prevláda smrek. Lesy pokrývajú viac ako 85% k.ú. obce. Na jej južnom okraji sú mohutné vyvieračky.

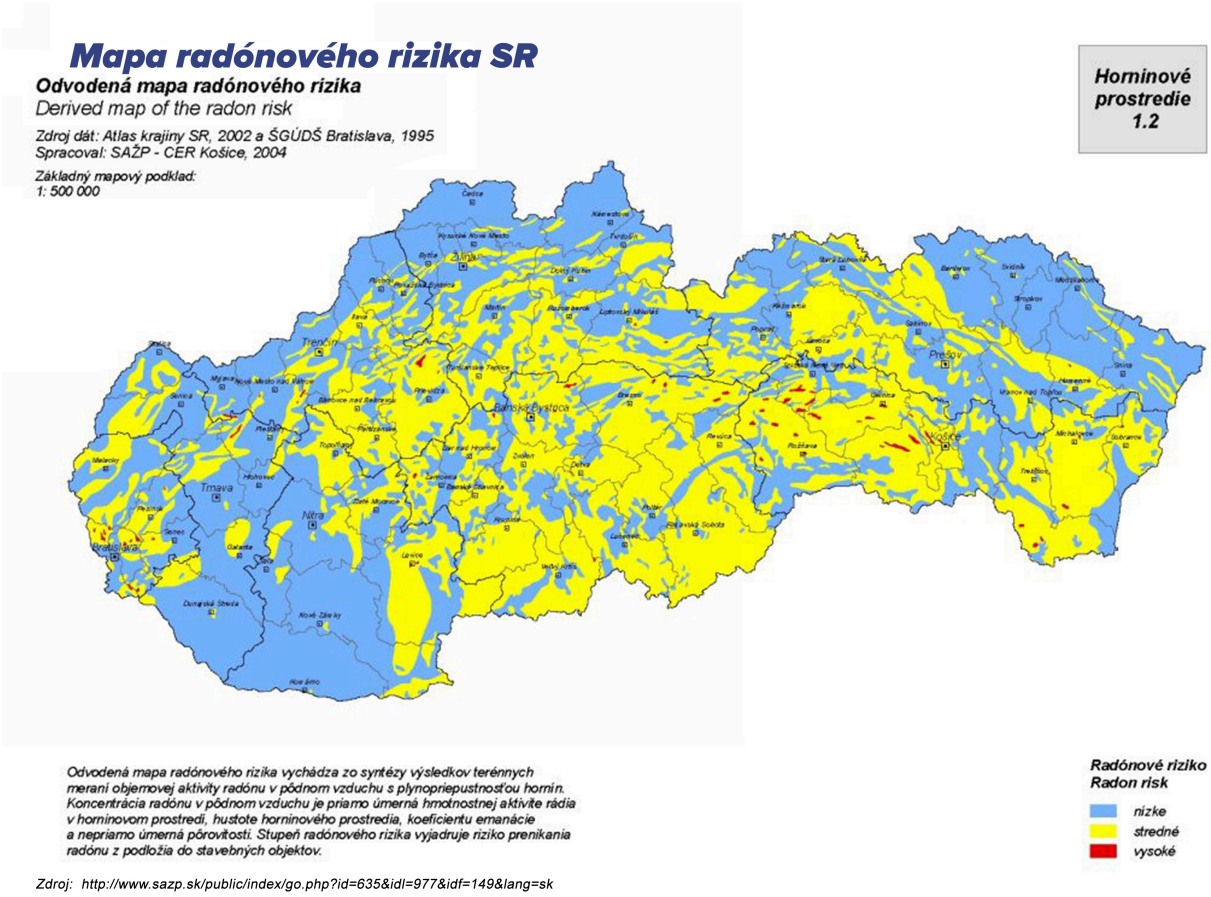
2.6.4 HLUK

V obci nie sú evidované žiadne stále zdroje, ktoré by spôsobovali nadmernú hlačnosť. Najväčšiu hlučnosť v obci spôsobuje automobilová doprava (osobná aj nákladná), ktorá je smerovaná cez obec. Sú to cesty II triedy - č.II/531(Pavlovce – Rimavská Sobota – Tisovec – Muráň - Červená Skala križovatka I/66) v celkovej dĺžke 3,0 km a č.II/532 (Tornaľa/Behynce križovatka I/50 – Jelšava – Revúca – Muráň križovatka II/531) v celkovej dĺžke 13,7 km.

2.6.5 ŽIARENIE

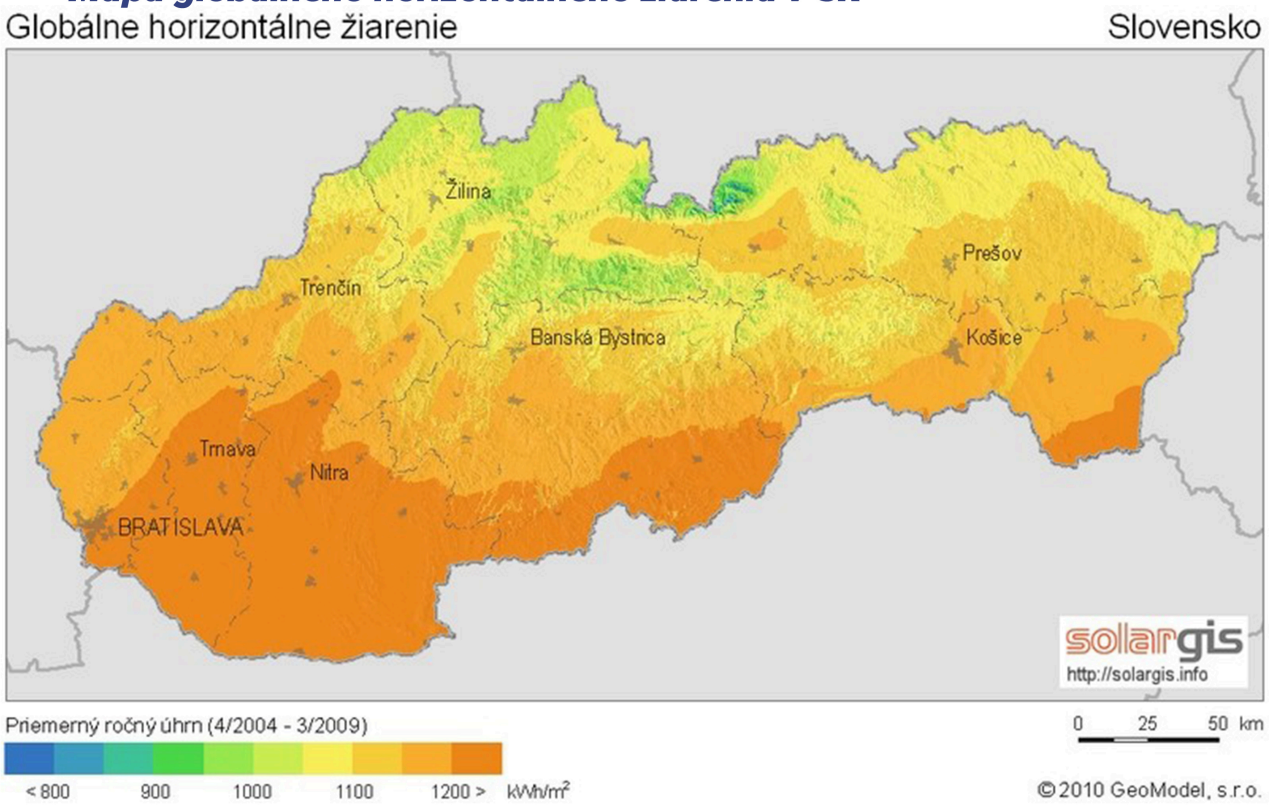
Zdroje žiarenia je možné rozdeliť na prírodné a umelé. Medzi najčastejšie zdroje prírodného žiarenia patrí radón. V obci bolo identifikované nízke až stredné riziko výskytu radónu. Globálnym problémom, ktorý zasahuje aj do územia obce, je ultrafialové žiarenie. Hrúbka ozónovej vrstvy, ktorá slúži na jeho zachytávanie, je v posledných rokoch nad celým územím SR podpriemerná, t.j.

pod hranicou 300 DU (cca 3 mm).

Zdroj: http://www.sazp.sk/public/index/go.php?id=635&idl=977&idf=149&lang=sk

Mapa globálneho horizontálneho žiarenia v SR

Zdroj: http://www.stavebne-forum.sk/sk/article/18155/nazory-na-energeticku-vyhodnost-slnecnych-elektrarni-sa-rozchadzaju/

2.6.6 ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO

V obci sú zabezpečené podmienky pre separovaný zber - nielen zbernými nádobami pri domoch, ale aj obecným zberným dvorom, kde môžu obyvatelia a majitelia domov v obci vyviesť svoj odpad do veľkokapacitných kontajnerov. Všetky donesené materiály sú bez poplatku, okrem stavebného odpadu, za ktorý sa platí podľa váhy.

Odvoz odpadu zabezpečuje firma Brantner Gemer, s.r.o. z Rimavskej Soboty pravidelne, podľa harmonogramu zverejneného webovej stránke obce.

2.6.7 ZELEŇ

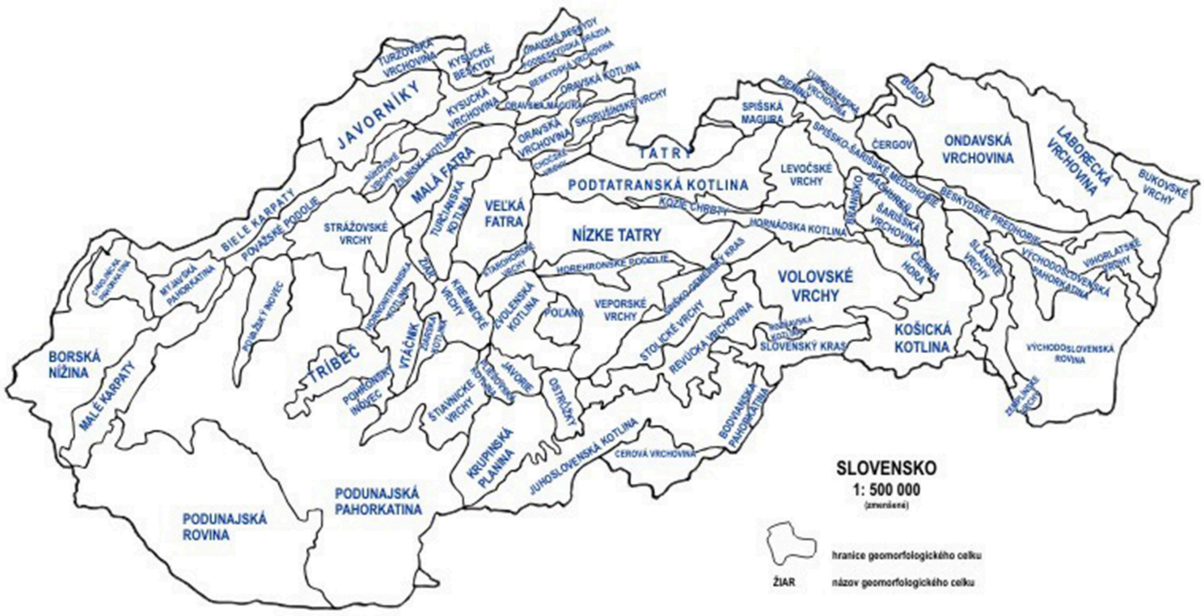
Zeleň sa delí na tú, ktorá tvorí extravilán obce a tú, ktorá sa nachádza v jeho intraviláne, t.j. zastavanom území. Intravilán obce je tvorený zeleňou, ktorá má najmä antropogénny pôvod (vytvorená človekom). Ide najmä o zeleň záhrad rodinných domov, ktorá je v súkromnom vlastníctve obyvateľov, a preto je druhovo rozmanitá. Na verejných priestranstvách sa nachádzajú zelené plochy, či sprievodná zeleň komunikácií.

Zelené plochy sú hlavne lesy, ktoré pokrývajú viac ako 85% k.ú. obce. Celé katastrálne územie obce je v území Národného parku Muránska planina, alebo v jeho ochrannom pásme. Podľa zákona o ochrane prírody je územie chránené 2 až 5. stupňom ochrany prírody. Pramenná oblasť Muráňa s nivnými pôdami je zalesnená bukovým lesom, na sčasti odlesnenej planine s hnedými pôdami prevláda smrek. Drevinové zloženie lesov je pestré, dominujú buk, jedľa a smrek, na sutinách lipa malolistá, lipa veľkolistá a jaseň štíhly, roztrúsene sa vyskytuje brest horský, javor mliečny a na výslnných miestach aj dub zimný. Na tienistých úpätiach skál sa zase vyskytuje tis.

2.6.8 RELIÉF

Obec Muráň sa rozprestiera na nive a terasovitej plošine okolo potokov, pri sútoku Muránky, Dolinského potoka a Bielej vody. Vertikálne rozpätie je v rámci katastrálneho územia obce 394 -1430 m.n.m. Kataster Muráňa rozdeľuje muránska tektonická línia. Severnú časť na Muránskej planine tvoria hrubé súvrstvia vápencov vystupujúce nad dolinou Muráňa strmými skalnými stenami, južnú hornatinnú až vrchovinnú časť ortoruly a svory.

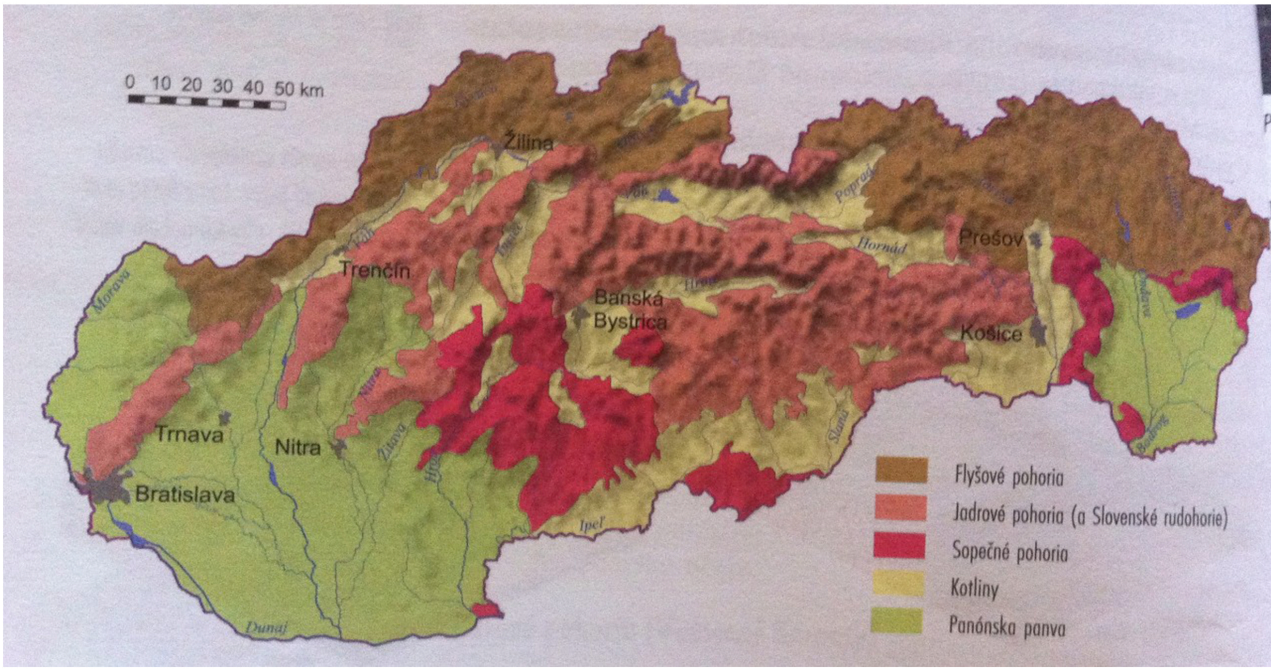
Mapa reliéfu SR

Zdroj: http://www.herber.webz.cz/www_slovakia/geomorfologie.html

© RNDr. Mária Bizubová, Václav Sulek 2004

Mapa digitálneho modelu reliéfu SR

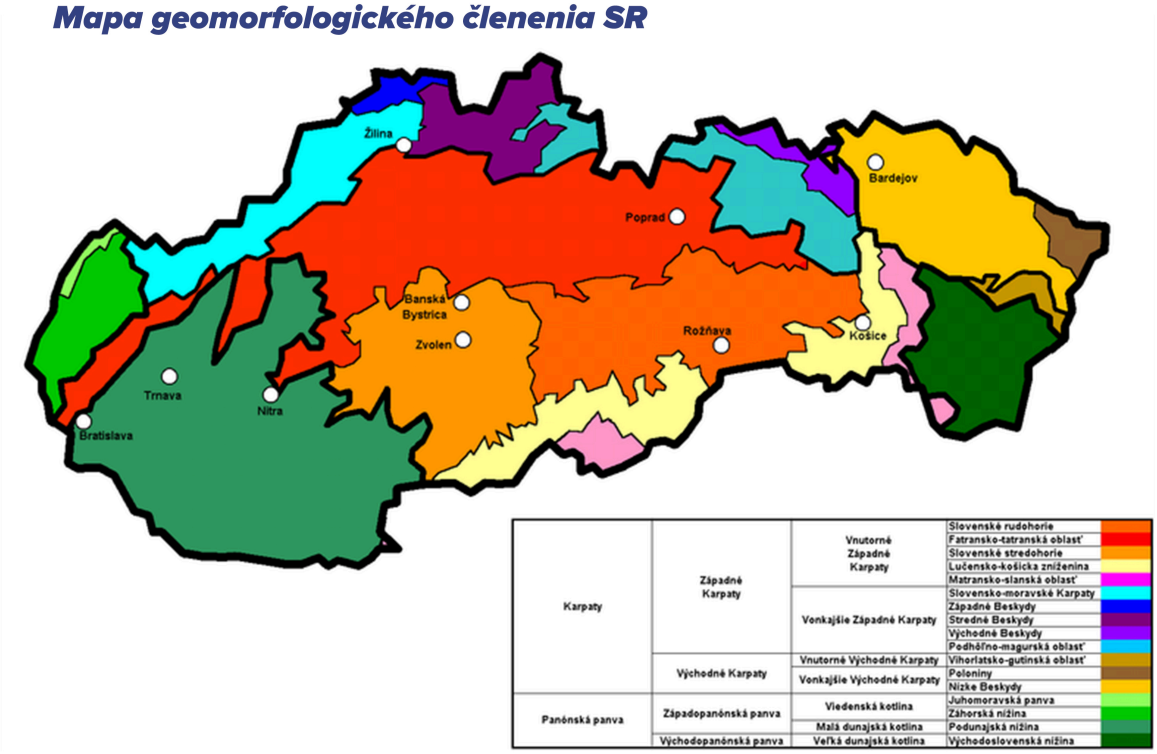
Zdroj: http://geografiapreziakov.webnode.sk/a9-rocnik/poznamky/povrch-slovenska/

2.6.9 GEOMORFOLOGICKÉ ČLENENIE

Národný park a Ochranné pásmo NP Muránska planina patria do subprovincie – Vnútorné Západné Karpaty, oblasti Slovenské Rudohorie (stredná časť), malou časťou zasahuje aj do Fatransko – tatranskej geomorf. oblasti v Horehronskom podolí, kde zaberá časť podcelku Heľpianske podolie. V Slovenskom rudohorí zaberá časti celkov: Veporské vrchy, Spišsko – Gemerský kras a Stolické vrchy

Obec Muráň sa nachádza v juhovýchodnej časti Slovenského rudohoria, pri sútoku Muráňa a Dolinského potoka, na križovatke starodávnych ciest spájajúcich sever a juh Slovenska: Hnúšťa - Tisovec – Muráň – Červená Skala a Tornaľa – Revúca -Muráň.

Mapa geomorfologického členenia SR

Zdroj: https://sk.wikipedia.org/wiki/Geomorfologick%C3%A9_%C4%8Dlenenie_Slovenska#/media/File:Geomorphologische_Einteilung_der_Slowakei.png

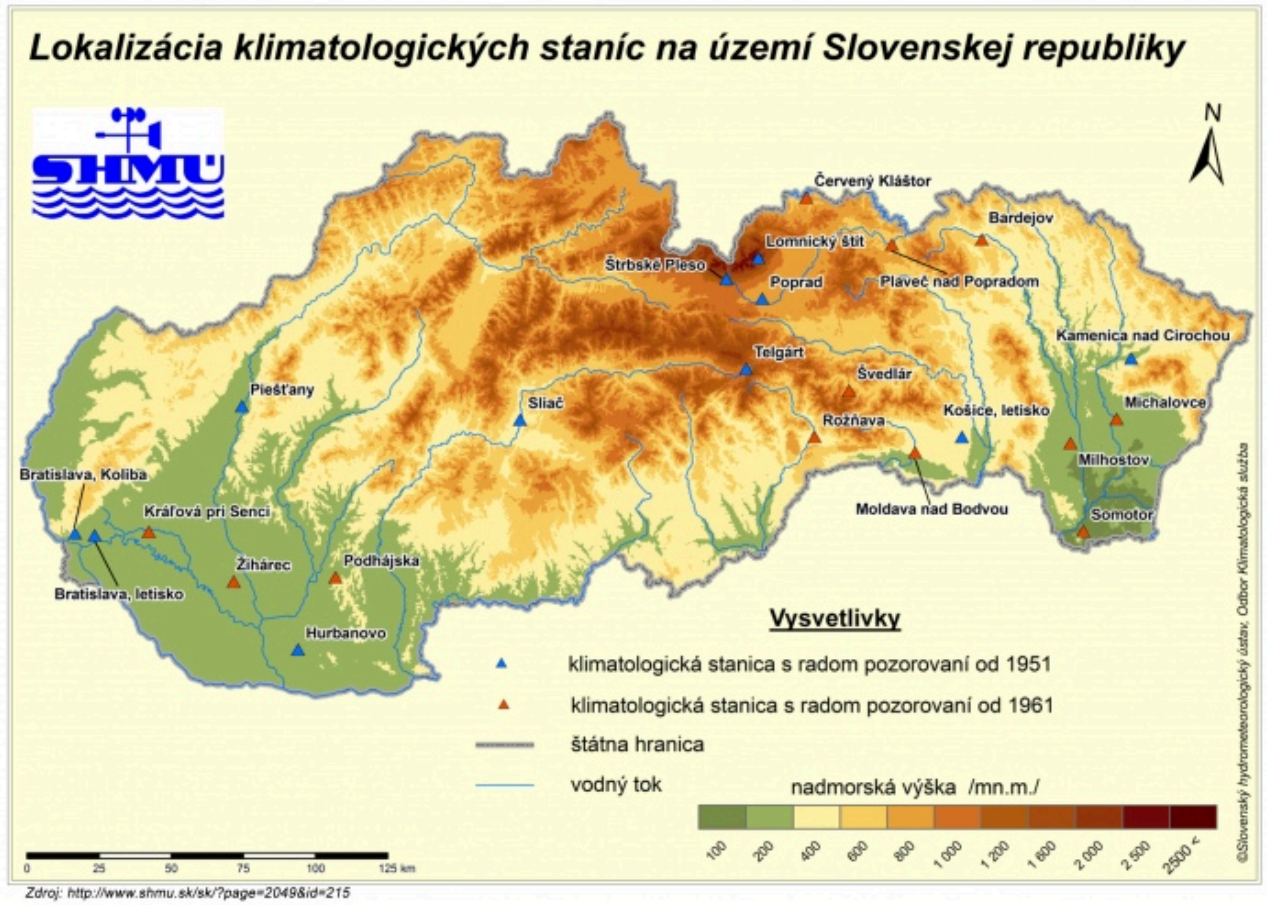
2.6.10 GEOLOGICKÉ PODLOŽIE

Geologickú stavbu Muránskej planiny tvorí niekoľko vrstiev hornín uložených na sebe. Na samom dne ležia kryštalické horniny z obdobia prvohôr, akými je budovaná severozápadná časť Slovenského rudohoria. Na nich v prvej vrstve spočíva druhohorný sedimentárny obal tvorený pieskovcami a ílovcami, ktorý sa nazýva federátska jednotka. V príkrovovej pozícii nad nimi leží jednotka nazývaná turnaikum, tvorená pieskovcami, ílovcami a vápencami. Nad nimi sa navrstvil ďalší príkrov – muránsky. Jeho druhohorné vápence a dolomity, siahajúce od stredného triasu po spodnú kriedu, tvoria najvýraznejšiu horninovú masu Muránskej planiny. V starších treťohorách bolo celé územie zaliate morom, ktoré zanechalo usadeniny, aké dnes možno nájsť napríklad na chrbte Káštera pri Tisovci. Následné intenzívne vrásnenie spôsobilo opätovné vynorenie oblasti. Búrlivý vývin územia pretrvával aj v mladšom období treťohôr, kedy sa vplyvom vulkanickej činnosti nad Magnetovým vrchom severozápadne od Tisovca navŕšil kilometre vysoký vulkán. Intenzívna vulkanická činnosť, ktorej centrum bolo na strednom Slovensku, zanechala svoje stopy aj v oblasti Kľaku v podobe sopečných telies andezitov.

2.6.11 KLIMATICKÉ PODMIENKY

Územie Národného parku Muránska planina sa nachádza v miernom podnebnom (klimatickom) pásme s pravidelným striedaním ročných období. Je súčasťou širšej oblasti ležiacej na rozhraní oceánskeho a kontinentálneho podnebia. Takmer 80 % plochy územia NP Muránska planina zaberá chladná klíma, veľmi vlhká oblasť, kde priemerné zrážky oveľa prevyšujú výpar.

V obci teplota vzduchu dosahuje priemerne v januári -6 °C, priemerné teploty v júli sú 16°C. Výdatnosť zrážok je 1000 až 1400 mm za rok.

Zdroj: http://www.shmu.sk/sk/?page=2049&id=215

2.6.12 RASTLINSTVO

Na Muránskej planine sa vyskytujú rastliny teplomilné, sucho znášajúce, horské, zriedka i subalpínske druhy. Vďaka špecifickým mikroklimatickým podmienkam Muránskej planiny zachoval sa tu vzácny endemit – lykovec muránsky (Daphne arbuscula). Je to treťohorný relikt, ktorý prežil zaľadnenie a nikde inde na svete nemá prirodzený výskyt. Celé katastrálne územie obce je v území Národného parku Muránska planina, alebo v jeho ochrannom pásme.

Oblasť Muráňa s nivnými pôdami je zalesnená bukovým lesom, na sčasti odlesnenej planine s hnedými pôdami prevláda smrek. Lesy pokrývajú viac ako 85% katastrálneho územia obce.

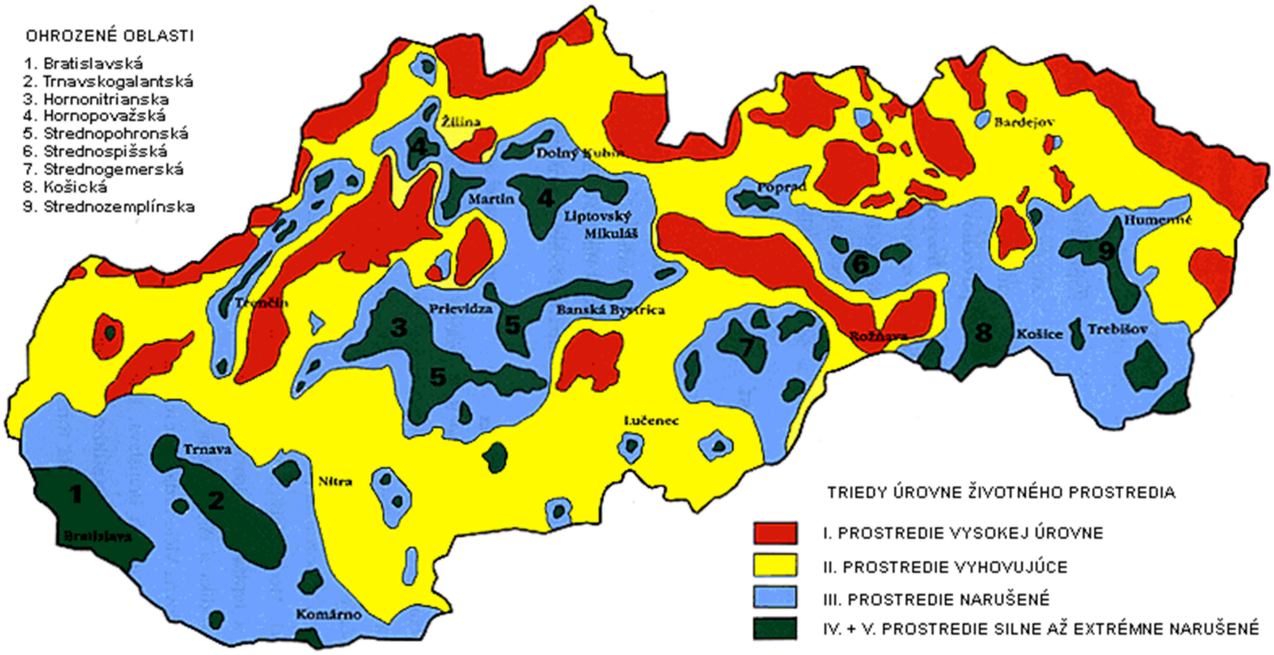
2.6.13 ŽIVOČÍŠSTVO

Členitý reliéf Muránskej planiny vytvára mimoriadne pestré stanovištné podmienky vhodné pre existenciu živočíchov s rôznymi ekologickými nárokmi. Jej geografická poloha blízko panónskej oblasti vytvorila predpoklady na spoločnú prítomnosť horských karpatských druhov s niektorými teplomilnými panónskymi druhmi. Lesy Muránskej planiny sú domovom veľkých karpatských šeliem – vlka dravého, medveďa hnedého, rysa ostrovida i mačky divej. Horské potoky, ktoré sa postupne vlievajú do nižšie položených riek, vytvárajú ideálne podmienky pre prítomnosť niektorých pôvodných druhov rýb a ostatných druhov vodných živočíchov. Vo vodných tokoch sa výskytuje vydra riečna a bobor. Tá sa vyskytuje prakticky vo všetkých dolinách, ktoré disponujú výdatným vodným tokom. Vydre v potokoch nezriedka konkuruje vzácny bocian čierny. V starých lesných porastoch ochranných lesov a na početných neprístupných skalných zrázoch nachádzajú vhodné podmienky pre výskyt a hniezdenie viaceré druhy dravcov i sov. Medzi najvzácnejšie patria orol skalný, sokol sťahovavý, sova dlhochvostá, kuvičok vrabčí a pôtik kapcavý. Smrekové lesy najvyšších polôh Muránskej planiny obýva vzácny a ohrozený tetrov hlucháň.

2.6.14 ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Katastrálne územie obce Muráň leží v juhovýchodnej časti Slovenského rudohoria, pri sútoku rieky Muráň a Dolinského potoka. Nachádza v Banskobystrickom kraji na území okresu Revúca. Podľa environmentálnej regionalizácie SR možno hodnotiť ako prostredie vyhovujúce (2. stupeň) a prostredie vysokej úrovne (1. stupeň). Obec sa stará o pravidelný vývoz a separáciu odpadu.

Mapa úrovni životného prostredia jednotlivých oblastí SR

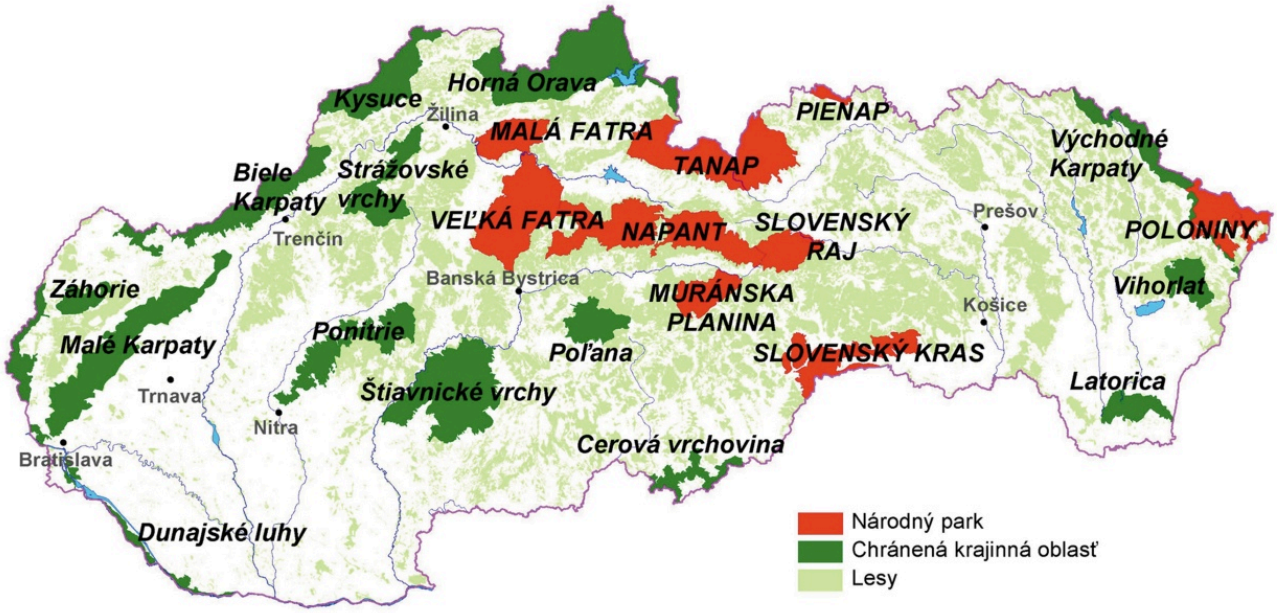

Zdroj: http://www.sazp.sk/slovak/periodika/sprava/SPRAVA95/STAV/enstav_m1.html

2.6.15 OCHRANA PRÍRODY A KRAJINY

V rámci ochrany prírody a krajiny je potrebné dbať predovšetkým na ochranu 3 základných zložiek: vody, ovzdušia a samotnej prírody a krajiny. Starostlivosť o vodu je vymedzená v zákone č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Tento zákon vytvára podmienky na všestrannú ochranu povrchových a podzemných vôd, vrátane vodných ekosystémov a od vôd priamo závislých krajinných ekosystémov, na zlepšenie stavu povrchových vôd a na ich účelné a hospodárne využívanie. Na ochranu ovzdušia slúži zákon č. 478/2002 Z. z. o ochrane ovzdušia, ktorý upravuje práva a povinnosti právnických a fyzických osôb pri ochrane ovzdušia pred vnášaním znečisťujúcich látok ľudskou činnosťou a spôsobom obmedzenia následkov znečisťovania. Základným právnym predpisom na ochranu prírody je zákon 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny.

Mapa národných parkov a chránených krajinných oblastí SR

Zdroj: https://www.google.sk/search?q=mapa+reliefu+SR&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwjgyoTFnL7NAhUsEJoKHUBZAHIQ_AUICCgB&biw=1366&bih=643#imgrc=LWTv7wZKkxZW1M%3A

Takmer celý kataster obce leží na území **Národného parku Muránska planina** a jeho ochranného pásma. Národný park bol vyhlásený 1.10.1997 a predstavuje územie európskeho významu ako provinciálne biocentrum. Podľa zákona o ochrane prírody je územie chránené 2 až 5. stupňom ochrany prírody. Opatrenia súvisiace s ochranou prírody sú povinný rešpektovať všetky subjekty, ktoré vykonávajú alebo plánujú vykonávať v území svoje aktivity. Od 3.mája 2024 bol vyhlásený **Park tmavej oblohy Muránska planina** (PTOMP). Čo potvrdzuje výnimočne zachované nočné prostredie na území NP Muránska Planina, pretože svetelné znečistenie je vážnym envirinmentálnym problémom.

V obci je situované Informačné stredisko Správy Národného parku Muránska planina, ktoré poskytuje informácie o prírodných hodnotách Národného parku Muránska planina, jeho súčasťou je stála expozícia národného parku. Národný park má rozlohu 203,18 km² a jeho ochranné pásmo 216,98 km², čo je spolu vyše 517 km². Jadro národného parku pozostáva z vápencovej a dolomitovej planiny s krasovými útvarmi. Celková dĺžka krasového terénu od osady Červená Skala (časť obce Šumiac) po mesto Tisovec je okolo 25 km. Je tu viac ako 250 jaskýň, ktoré

nie sú prístupné verejnosti. Najrozsiahlejší jaskynný systém je Bobačka, ktorej dĺžka je 3 km. V NP sa nachádza 15 priepastí a viac ako 50 ponorov a vyvieračiek a mnohé krasové a skalnaté útvary. Flóra národného parku je významná svojou biodiverzitou a bohatosťou druhov a zahŕňa 35 endemických a subendemických druhov, napríklad Lykovec muránsky (Daphne arbuscula). Lykovec muránsky je treťohorný relikt, ktorý na území rastie milióny rokov. Lesy pokrývajú asi 86 % rozlohy národného parku. Medzi turistické atrakcie patrí 300 km označených turistických chodníkov a náučných trás. Najlepší prístup do parku je cez okolité obce a osady, napríklad Muráň, Tisovec, Pohronská Polhora, alebo Závadka nad Hronom. V roku 2013 Správa Národného parku Muránska planina získala významné ocenenie – Chartu pre trvalo udržateľný turizmus. Titul Územie s trvalo udržateľným turizmom udelila Muránskej planine sieť európskych národných parkov v Európe EUROPARC Federation.

2.6.16 LIMITY VYUŽITIA ÚZEMIA A POTENCIÁLNE ROZVOJOVÉ PLOCHY

Limity využitia územia vyplývajú zo záväznej časti územného plánu obce. Z pohľadu prírodno-environmentálnej analýzy ide o územia, ktoré sú definované v zmysle zákona o ochrane prírody a krajiny č. 543/2002 a vyhláškou Ministerstva ŽP SR č. 24/2003, ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 o ochrane prírody a krajiny. Potenciálne rozvojové plochy sú územia, ktoré je možné využiť na rozvoj takých činností, ktoré sú v súlade so zákonom o ochrane prírody a krajiny a nenarušia ráz a charakter obce.

Priestorové usporiadanie územia obce rešpektuje existujúcu stavebnú štruktúru a výškové dominanty (kostol). Výšková hladina rodinnej zástavby 2P a bytových domov 3P sa zachováva. Jestvujúce priestorové usporiadanie obce sa dobudováva o lokality rodinných domov a zmiešanej zástavby - Pod cintorínom, Pri družstve, Pri stanici.

Od roku 2024 obdržal Národný park Muránska Planina Certifikát Tmavej Oblohy.

2.6.17 ZHRNUTIE PRÍRODNO-ENVIRONMENTÁLNEJ ANALÝZY

Prírodno-environmentálna analýza je zameraná na zhodnotenie jednotlivých zložiek ŽP, živej a neživej prírody. Kvalita ovzdušia je bezproblémová, hoci čiastočné znečistenie vzniká spaľovaním tuhých palív pri vykurovaní a emisiami z dopravy. Obcou preteká Hrdzavý potok, Dolinský potok,

rieka Muránka. Reliéf územia tvorí Národný park Muránska planina, ktorý je najväčšou zaujímavosťou obce aj veľkou turistickou atrakciou. Nadmorská výška stredu obce je od 394 m n. m. Vďaka 85 % zalesneniu (9 151 ha) je v oblasti rozšírený drevársky priemysel. V prevažnej časti je vlastníkom lesov Správa Národného parku Muránska planina a v malej časti sú Lesy SR, Urbárska a pasienková spoločnosť a cirkev. Z flóry je zaujímavý výskyt vzácneho endemitu – lykovec muránsky (Daphne arbuscula). Je to treťohorný relikt, ktorý prežil zaľadnenie a nikde inde na svete nemá prirodzený výskyt.

Obec sa angažuje v oblasti odpadového hospodárstva. Odpad sa odváža podľa zverejneného harmonogramu (dvojtýždenne), je tu zavedený aj separovaný zber, má zberný dvor s veľkoobjemovými kontajnermi. Kvalita životného prostredia je vyhovujúca (2. stupeň) a prostredie je vysokej úrovne. História obce siaha až do 13.storočia a dnešný názov Muráň používa obec od roku 1920.

2.7 ZHODNOTENIE PRIESKUMOV VEREJNEJ MIENKY

Zhodnotenie prieskumu verejnej mienky tvorí samostatnú prílohu k dokumentu.

2.8 SWOT ANALÝZA

SWOT analýza je základným analytickým nástrojom, ktorý slúži na zhodnotenie súčasného stavu riešeného územia.

2.8.1 CELKOVÁ SWOT ANALÝZA

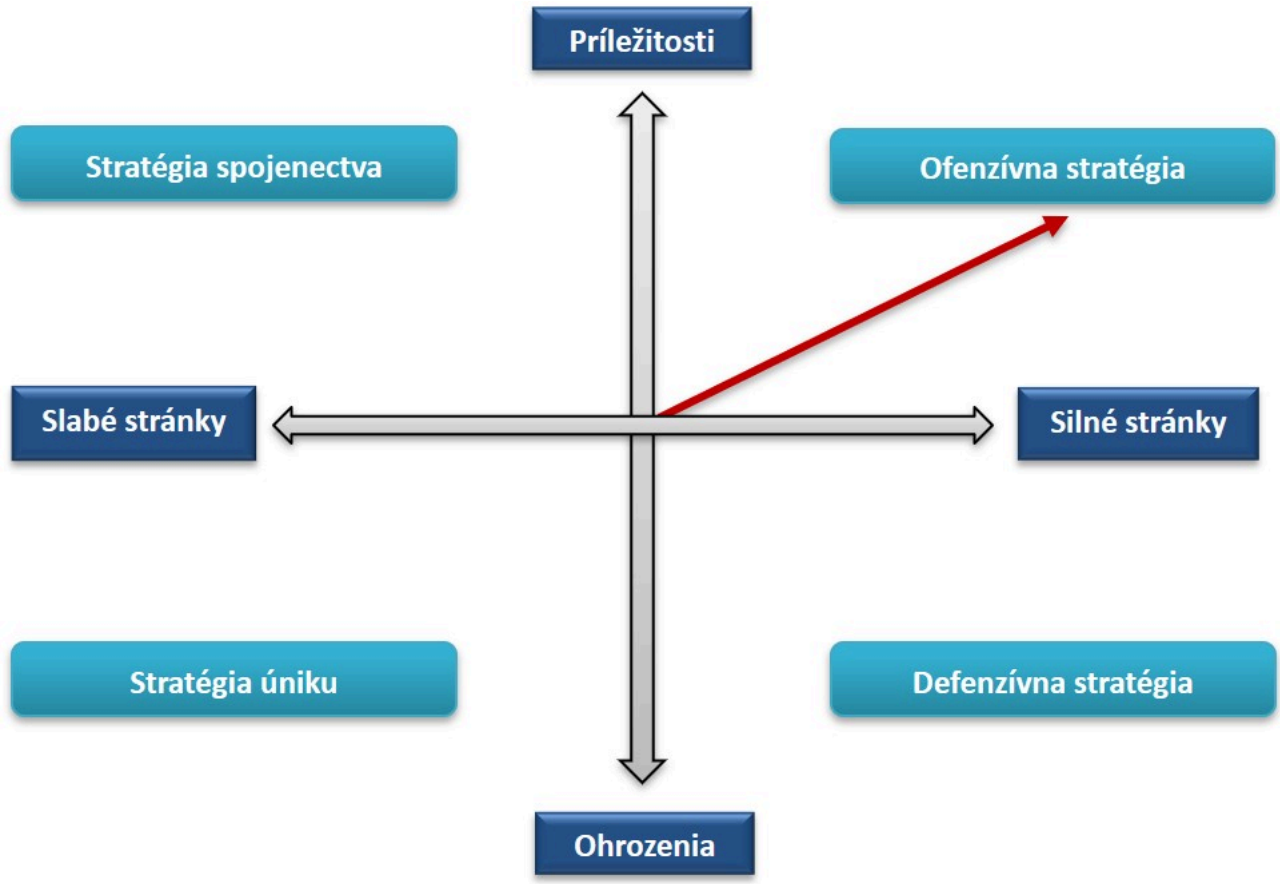
Výsledná SWOT analýza			
Silné stránky		**Slabé stránky**	
» Národný park Muránska planina	**9**	» Nedostatočné využívanie prírodného potenciálu pre zvýšenie CR	**8**
» Uchovávanie tradičných kultúrnych podujatí	**7**	» Nízky záujem nezamestnaných o ponúkané pracovné príležitosti	**6**
» Spolupráca s obcami v rámci	**8**	» Nekonkurenčné podnikateľské	**7**

regionálneho rozvoja		prostredie v oblasti CR	
» Školstvo pre mladé rodiny - ZŠ a MŠ	7	» Nedostatok priestorových možností v školských zariadeniach pre špecializované učebne	8
» Verejno-súkromné partnerstvo Horehronie - Muránska planina	9	» Nedostatok finančných zdrojov pre rozšírenie kultúrnych a spoločenských aktivít	6
» Vysoká kvalita životného prostredia	8	» Vysoký podiel obyvateľov s nízkym vzdelaním	7
Príležitosti		**Ohrozenia**	
» Dotačné nástroje štátu pre aktívne opatrenia na trhu práce	7	» Nebezpečenstvo znečisťovania prírody čiernymi skládkami	7
» Celoživotné vzdelávanie a poradenstvo pre dospelých	8	» Nedostatok finančných prostriedkov na zabezpečovanie technických služieb	6
» Získanie nenávratnej finančnej podpory na rekonštrukciu a rozšírenie kapacity obecných budov	6	» Nedostatok investorov pre skvalitnenie služieb v oblasti CR	7
» Rozvoj CR v oblasti cykloturistiky- vybudovať cyklotrasy	8	» Nevybudované podmienky pre deti a mládež na športovanie a voľnočasové aktivity	5
» Získať doplnkové zdroje financovania pre zvýšenie energetickej efektívnosti obecných budov	7		
» Zvýšenie enviromentálneho povedomia obyvateľov	6		

2.8.0.1 TYP VÝSLEDNEJ STRATÉGIE

Na základe hodnôt z tejto tabuľky bolo možné určiť typ výslednej stratégie. Zatiaľ čo rozdiel silných a slabých stránok vyšiel 48 - 42 = **6**, rozdiel príležitostí a ohrození bol 42 - 25 = **17**, čo spoločne udáva ofenzívny typ stratégie.

Ide o najatraktívnejší strategický variant. Môže si ho zvoliť také riešené územie, v ktorom prevažujú silné stránky nad slabými a príležitosti nad hrozbami. Vzhľadom na výraznú prevahu silných stránok je obec schopná využiť všetky ponúkajúce sa príležitosti. Odporúča sa ofenzívna stratégia z pozície sily.

2.9 MATICA VZÁJOMNÝCH VÄZIEB SWOT ANALÝZY

FORMULÁR Č. A 11 - MATICA VZÁJOMNÝCH VÄZIEB SWOT ANALÝZY

	1) Dotačné nástroje štátu pre aktívne opatrenia na trhu práce	2) Celoživotné vzdelávanie a poradenstvo pre dospelých	3) Získanie nenávratnej finančnej podpory na rekonštrukciu a rozšírenie kapacity obecných budov	4) Rozvoj CR v oblasti cykloturistiky- vybudovať cyklotrasy	5) Získať doplnkové zdroje financovania pre zvýšenie energetickej efektívnosti obecných budov
A) Národný park Muránska planina				++	
B) Uchovávanie tradičných kultúrnych podujatí	+				
C) Spolupráca s obcami v rámci regionálneho	+	+		++	

	1) Dotačné nástroje štátu pre aktívne opatrenia na trhu práce	2) Celoživotné vzdelávanie a poradenstvo pre dospelých	3) Získanie nenávratnej finančnej podpory na rekonštrukciu a rozšírenie kapacity obecných budov	4) Rozvoj CR v oblasti cykloturistiky- vybudovať cyklotrasy	5) Získať doplnkové zdroje financovania pre zvýšenie energetickej efektívnosti obecných budov
rozvoja					
D) Školstvo pre mladé rodiny - ZŠ a MŠ					
E) Verejno-súkromné partnerstvo Horehronie - Muránska planina				++	
F) Vysoká kvalita životného prostredia				++	

FORMULÁR Č. A 11 - MATICA VZÁJOMNÝCH VÄZIEB SWOT ANALÝZY

	6) Zvýšenie enviromentálneho povedomia obyvateľov
A) Národný park Muránska planina	++
B) Uchovávanie tradičných kultúrnych podujatí	
C) Spolupráca s obcami v rámci regionálneho rozvoja	+
D) Školstvo pre mladé rodiny - ZŠ a MŠ	
E) Verejno-súkromné partnerstvo Horehronie - Muránska planina	+
F) Vysoká kvalita životného prostredia	++

STRATEGICKÁ ČASŤ

Strategická časť obsahuje stratégiu rozvoja riešeného územia pri zohľadnení jeho vnútorných špecifík. Určuje hlavné ciele a priority rozvoja územia pri rešpektovaní princípov regionálnej politiky v záujme dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja. Po zhodnotení pripravenosti projektových zámerov sa navrhuje celá štruktúra jednotlivých cieľov, priorít, opatrení a aktivít, ktoré je potrebné postupne naplniť.

3.1 OPIS ROZVOJOVEJ STRATÉGIE

V rámci rozvojovej stratégie bola vyhotovená hierachicky usporiadaná štruktúra cieľov, priorít, opatrení a aktivít. V nadväznosti na ciele boli definované priority a opatrenia, ktoré ich bližšie špecifikujú. Najdôležitejšou časťou sú aktivity, teda konkrétne projektové zámery, realizáciou ktorých bude zároveň postupne naplnená vízia obce.

3.2 VÍZIA

„Obec Muráň je vstupnou bránou do Muránskej planiny, bezpečná obec s neustále sa zlepšujúcimi podmienkami pre život obyvateľov s pozitívnym vzťahom k obci s poskytovanými službami podporujúcimi rozvoj CR“

3.3 HIERARCHICKÁ ŠTRUKTÚRA

Ukazovateľ výstupu Projektový zámer Príprava projektu Akčný plán
Monitorovanie Finančný rámec Hodnotiace kritérium
Výnosovo-nákladová analýza Mapa aktivít

CIEĽ 1: HOSPODÁRSKA OBLASŤ

Priorita 1.1: Podpora CR

Opatrenie 1.1.1: Historické pamiatky

Aktivita 1.1.1.1: Rekonštrukcia kultúrnej pamiatky Muránsky hrad

Opatrenie 1.1.2: Turistika

Aktivita 1.1.2.1: Regionálny rozvoj CR - spoločná cyklotrasa

Priorita 1.2: Infraštruktúra

Opatrenie 1.2.1: Miestne komunikácie

Aktivita 1.2.1.1: Obnova a rekonštrukcia miestnych komunikácii

Opatrenie 1.2.2: Zvýšenie bezpečnosti

Aktivita 1.2.2.1: Dokončiť modernizáciu kamerového systému obce

Opatrenie 1.2.3: Plán vývoja obce

Aktivita 1.2.3.1: Aktualizácia územnoplánovacej dokumentácie

CIEĽ 2: SOCIÁLNA OBLASŤ

Priorita 2.1: Kvalita života

Opatrenie 2.1.1: Služby obce

Aktivita 2.1.1.1: Zabezpečenie vybavenia odborných učební ZŠ s prístupom na internet

Aktivita 2.1.1.2: Rozšírenie lanového parku

Aktivita 2.1.1.3: Podpora celoživotného vzdelávania pomocou internetu

Aktivita 2.1.1.4: Podpora organizovaným kultúrnym podujatiam a spoločenským stretnutiam

CIEĽ 3: ENVIROMENTÁLNA OBLASŤ

Priorita 3.1: Odpadové hospodárstvo

Opatrenie 3.1.1: Separovanie odpadu

Aktivita 3.1.1.1: Podpora a motivácia k separácii tuhého odpadu

Aktivita 3.1.1.2: Likvidácia biologicky rozložiteľného odpadu

Priorita 3.2: Ochrana prostredia

Opatrenie 3.2.1: Údržba verejných priestorov

Aktivita 3.2.1.1: Pravidelná údržba - zníženie prašnosti miestnych ciest

Opatrenie 3.2.2: Úspora prevádzkových nákladov

Aktivita 3.2.2.1: Používanie energeticky úsporných zdrojov v obecných budovách

PROGRAMOVÁ ČASŤ

Programová (plánovacia) časť obsahuje najmä zoznam opatrení a aktivít, potrebných na zabezpečenie realizácie PHRSR. Obsahuje podrobnejšie rozpracovanie cieľov minimálne na úroveň opatrení a aktivít, ktoré sú tvorené vecne príbuznými skupinami projektov.

FORMULÁR Č. P 1 - PREHĽAD OPATRENÍ, PROJEKTOV A AKTIVÍT PODĽA OBLASTÍ

Opatrenie	Projekt/Aktivita	Prioritná oblasť
1.1.1 Historické pamiatky	1.1.1.1 Rekonštrukcia kultúrnej pamiatky Muránsky hrad	1.1 Podpora CR
1.1.2 Turistika	1.1.2.1 Regionálny rozvoj CR - spoločná cyklotrasa	
1.2.1 Miestne komunikácie	1.2.1.1 Obnova a rekonštrukcia miestnych komunikácii	1.2 Infraštruktúra
1.2.2 Zvýšenie bezpečnosti	1.2.2.1 Dokončiť modernizáciu kamerového systému obce	
1.2.3 Plán vývoja obce	1.2.3.1 Aktualizácia územnoplánovacej dokumentácie	
2.1.1 Služby obce	2.1.1.1 Zabezpečenie vybavenia odborných učební ZŠ s prístupom na internet	2.1 Kvalita života
	2.1.1.2 Rozšírenie lanového parku	
	2.1.1.3 Podpora celoživotného vzdelávania pomocou internetu	
	2.1.1.4 Podpora organizovaným kultúrnym	

Opatrenie	Projekt/Aktivita	Prioritná oblasť
	podujatiam a spoločenským stretnutiam	
3.1.1 Separovanie odpadu	3.1.1.1 Podpora a motivácia k separácii tuhého odpadu	3.1 Odpadové hospodárstvo
	3.1.1.2 Likvidácia biologicky rozložiteľného odpadu	
3.2.1 Údržba verejných priestorov	3.2.1.1 Pravidelná údržba - zníženie prašnosti miestnych ciest	3.2 Ochrana prostredia
3.2.2 Úspora prevádzkových nákladov	3.2.2.1 Používanie energeticky úsporných zdrojov v obecných budovách	

4.1 DOPLŇUJÚCE ÚDAJE

FORMULÁR Č. P 2 - ZOZNAM UKAZOVATEĽOV CIEĽOV/PRIORITNÝCH OBLASTÍ

	Ukazovateľ	Definícia	Informačný zdroj/odkaz	Merná jednotka	Východiskový rok/hodnota	Cieľový rok/ hodnota
Prioritná oblasť 1: Podpora CR						
Opatrenie 1.1.1/Aktivita 1.1.1.1: Historické pamiatky/Rekonštrukcia kultúrnej pamiatky Muránsky hrad						
Hlavné ukazovatele	Návštevnosť Muránskeho hradu	Ukazovatele dopadu		Počet návštevníkov ročne	2026 8000	2030 10000

▲ Návrat na hierarchickú štruktúru

	Ukazovateľ	Definícia	Informačný zdroj/odkaz	Merná jednotka	Východiskový rok/hodnota	Cieľový rok/ hodnota
Prioritná oblasť 1: Podpora CR						
Opatrenie 1.1.2/Aktivita 1.1.2.1: Turistika/Regionálny rozvoj CR - spoločná cyklotrasa						
Hlavné ukazovatele	Podmienky pre cykloturizmus	Ukazovatele vplyvu		Dĺžka trasy	2026 0	2030 10 km

▲ Návrat na hierarchickú štruktúru

	Ukazovateľ	Definícia	Informačný zdroj/odkaz	Merná jednotka	Východiskový rok/hodnota	Cieľový rok/hodnota
Prioritná oblasť 2: Infraštruktúra						
Opatrenie 1.2.1/Aktivita 1.2.1.1: Miestne komunikácie/Obnova a rekonštrukcia miestnych komunikácii						
Hlavné ukazovatele	Vyhovujúci technický stav miestnych ciest	Ukazovatele vplyvu		Dĺžka rekonštruovaných úsekov	2025 0	2030 2 km

▲ Návrat na hierarchickú štruktúru

	Ukazovateľ	Definícia	Informačný zdroj/odkaz	Merná jednotka	Východiskový rok/hodnota	Cieľový rok/hodnota
Prioritná oblasť 2: Infraštruktúra						
Opatrenie 1.2.2/Aktivita 1.2.2.1: Zvýšenie bezpečnosti/Dokončiť modernizáciu kamerového systému obce						
Hlavné ukazovatele	Funkčný a účinný kamerový systém	Ukazovatele vplyvu		Počet kamier	2026 26	2027 30

▲ Návrat na hierarchickú štruktúru

	Ukazovateľ	Definícia	Informačný zdroj/odkaz	Merná jednotka	Východiskový rok/hodnota	Cieľový rok/hodnota
Prioritná oblasť 2: Infraštruktúra						
Opatrenie 1.2.3/Aktivita 1.2.3.1: Plán vývoja obce/Aktualizácia územnoplánovacej dokumentácie						
Hlavné ukazovatele	Aktuálny Územný plán	Ukazovatele dopadu		Počet	2026 0	2028 1

▲ Návrat na hierarchickú štruktúru

	Ukazovateľ	Definícia	Informačný zdroj/odkaz	Merná jednotka	Východiskový rok/hodnota	Cieľový rok/hodnota
Prioritná oblasť 1: Kvalita života						
Opatrenie 2.1.1/Aktivita 2.1.1.1: Služby obce/Zabezpečenie vybavenia odborných učební ZŠ s prístupom na internet						
Hlavné ukazovatele	Odborné učebne s technickým vybavením a nábytkom	Ukazovatele dopadu		Počet	2026 0	2030 3
Opatrenie 2.1.1/Aktivita 2.1.1.2: Služby obce/Rozšírenie lanového parku						
Hlavné ukazovatele	Lanový park	Ukazovatele vplyvu		Počet	2026 0	2027 1

	Ukazovateľ	Definícia	Informačný zdroj/odkaz	Merná jednotka	Východiskový rok/hodnota	Cieľový rok/hodnota
Opatrenie 2.1.1/Aktivita 2.1.1.3: Služby obce/Podpora celoživotného vzdelávania pomocou internetu						
Hlavné ukazovatele	Celoživotné vzdelávanie	Ukazovatele vplyvu		Počet účastníkov	2026 0	2030 20
Opatrenie 2.1.1/Aktivita 2.1.1.4: Služby obce/Podpora organizovaným kultúrnym podujatiam a spoločenským stretnutiam						
Hlavné ukazovatele	Kultúrny život	Ukazovatele vplyvu		Počet organizovaných aktivít	2026 8	2030 8

▲ Návrat na hierarchickú štruktúru

	Ukazovateľ	Definícia	Informačný zdroj/odkaz	Merná jednotka	Východiskový rok/hodnota	Cieľový rok/hodnota
Prioritná oblasť 1: Odpadové hospodárstvo						
Opatrenie 3.1.1/Aktivita 3.1.1.1: Separovanie odpadu/Podpora a motivácia k separácii tuhého odpadu						
Hlavné ukazovatele	Povedomie o význame separovania	Ukazovatele dopadu		Počet separujúcich	2026 850	2030 1100
Opatrenie 3.1.1/Aktivita 3.1.1.2: Separovanie odpadu/Likvidácia biologicky rozložiteľného odpadu						

	Ukazovateľ	Definícia	Informačný zdroj/odkaz	Merná jednotka	Východiskový rok/hodnota	Cieľový rok/hodnota
Hlavné ukazovatele	Likvidácia bio odpadu	Ukazovatele vplyvu		Percento	2026	2030
					10%	30%

Návrat na hierarchickú štruktúru

	Ukazovateľ	Definícia	Informačný zdroj/odkaz	Merná jednotka	Východiskový rok/hodnota	Cieľový rok/hodnota
Prioritná oblasť 2: Ochrana prostredia						
Opatrenie 3.2.1/Aktivita 3.2.1.1: Údržba verejných priestorov/Pravidelná údržba - zníženie prašnosti miestnych ciest						
Hlavné ukazovatele	Multifunkčné upratovacie vozidlo	Ukazovatele dopadu		Počet	2026	2030
					0	1

Návrat na hierarchickú štruktúru

	Ukazovateľ	Definícia	Informačný zdroj/odkaz	Merná jednotka	Východiskový rok/hodnota	Cieľový rok/hodnota
Prioritná oblasť 2: Ochrana prostredia						

	Ukazovateľ	Definícia	Informačný zdroj/odkaz	Merná jednotka	Východiskový rok/hodnota	Cieľový rok/hodnota
Opatrenie 3.2.2/Aktivita 3.2.2.1: Úspora prevádzkových nákladov/Používanie energeticky úsporných zdrojov v obecných budovách						
Hlavné ukazovatele	Obnoviteľné zdroje energie	Ukazovatele vplyvu		Počet objektov	2026	2030
					2	4

▲ Návrat na hierarchickú štruktúru

FORMULÁR Č. P 4 - FORMULÁR NA PRÍPRAVU PROJEKTOV

Názov projektu	Obnova a rekonštrukcia miestnych komunikácii
Garant	Obec Muráň
Kontaktná osoba garanta	Ing. Roman Goldschmidt
Partneri garanta	Stavebná spoločnosť
Začatie a ukončenie projektu	2025 až 2030
Stav projektu pred realizáciou	Nevyhovujúci technický stav
Cieľ projektu	Skvalitniť miestne cesty
Výstupy	Opravené miestne cesty
Používatelia	Obyvatelia
Indikátory monitoringu	Dĺžka rekonštruovaných úsekov
Zmluvné podmienky	
Riziká	Ťažká doprava
Poznámky	

▲ Návrat na hierarchickú štruktúru

Názov projektu	Rekonštrukcia kultúrnej pamiatky Muránsky hrad
Garant	Obec Muráň
Kontaktná osoba garanta	Ing. Roman Goldschmidt
Partneri garanta	Dobrovoľníci a pamiatkári
Začatie a ukončenie projektu	2026 až 2030
Stav projektu pred realizáciou	Chátrajúci historický objekt
Cieľ projektu	Zvýšiť počet návštevníkov hradu Muráň, zachovať hrad pre nasledujúce generácie
Výstupy	Obnovená historická pamiatka
Používatelia	Návštevníci

Indikátory monitoringu	Počet návštevníkov ročne
Zmluvné podmienky	
Riziká	Vandalizmus
Poznámky	

▲ Návrat na hierarchickú štruktúru

Názov projektu	Regionálny rozvoj CR - spoločná cyklotrasa
Garant	Obec Muráň
Kontaktná osoba garanta	Ing. Roman Goldschmidt
Partneri garanta	Starostovia obcí spoločného projektu
Začatie a ukončenie projektu	2026 až 2030
Stav projektu pred realizáciou	Absencia podmienok pre hromadnú cykloturistiku v obci a okolí
Cieľ projektu	Zvýšiť počet návštevníkov v obci
Výstupy	Chodník pre cyklistov
Používatelia	Cyklisti - obyvatelia, rodiny s deťmi, návštevníci
Indikátory monitoringu	Dĺžka trasy
Zmluvné podmienky	
Riziká	
Poznámky	

▲ Návrat na hierarchickú štruktúru

Názov projektu	Dokončiť modernizáciu kamerového systému obce
Garant	Obec Muráň
Kontaktná osoba garanta	Ing. Roman Goldschmidt
Partneri garanta	Spoločnosť pre inštaláciu kamerového systému
Začatie a ukončenie projektu	2026 až 2027

Stav projektu pred realizáciou	Nedostatočné pokrytie kamerovým systémom
Cieľ projektu	Zvýšiť bezpečnosť monitorovaním
Výstupy	Účinný kamerový systém
Používatelia	Obyvatelia
Indikátory monitoringu	Počet kamier
Zmluvné podmienky	
Riziká	
Poznámky	

▲ Návrat na hierarchickú štruktúru

Názov projektu	Aktualizácia územnoplánovacej dokumentácie
Garant	Obec Muráň
Kontaktná osoba garanta	Ing. Roman Goldschmidt
Partneri garanta	Projektant
Začatie a ukončenie projektu	2026 až 2028
Stav projektu pred realizáciou	Potreba aktualizácie územnej dokumentácie
Cieľ projektu	Zohľadnenie aktuálnych potrieb obce v územnom pláne, zabezpečiť druhú aktualizáciu ÚP
Výstupy	Územný plán
Používatelia	Obyvatelia
Indikátory monitoringu	Počet
Zmluvné podmienky	
Riziká	
Poznámky	

▲ Návrat na hierarchickú štruktúru

Názov projektu	Zabezpečenie vybavenia odborných učební ZŠ s

	prístupom na internet
Garant	Obec Muráň
Kontaktná osoba garanta	Ing. Roman Goldschmidt
Partneri garanta	Dodávateľ PC techniky a dodávateľ školského nábytku
Začatie a ukončenie projektu	2026 až 2030
Stav projektu pred realizáciou	Dobudované učebne bez vybavenia
Cieľ projektu	Moderné podmienky a kvalita vzdelávania
Výstupy	Odborné učebne
Používatelia	Žiaci, účastníci seminárov, absolventi celoživotného vzdelávania
Indikátory monitoringu	Počet
Zmluvné podmienky	
Riziká	
Poznámky	

▲ Návrat na hierarchickú štruktúru

Názov projektu	Rozšírenie lanového parku
Garant	Obec Muráň
Kontaktná osoba garanta	Ing. Roman Goldschmidt
Partneri garanta	Realizátor lanových parkov
Začatie a ukončenie projektu	2026 až 2027
Stav projektu pred realizáciou	Absencia oddychového lanového parku pre verejnosť
Cieľ projektu	Vytvoriť podmienky pre trávenie voľného času, skvalitniť život
Výstupy	Oddychová zóna
Používatelia	Obyvatelia

Indikátory monitoringu	Počet
Zmluvné podmienky	
Riziká	Vandalizmus
Poznámky	

▲ Návrat na hierarchickú štruktúru

Názov projektu	Podpora celoživotného vzdelávania pomocou internetu
Garant	Obec Muráň
Kontaktná osoba garanta	Ing. Roman Goldschmidt
Partneri garanta	Lektor práce s počítačom
Začatie a ukončenie projektu	2026 až 2030
Stav projektu pred realizáciou	Absencia kurzov pre dospelých v oblasti počítačovej vzdelanosti
Cieľ projektu	Zlepšiť vedomosti seniorov prostredníctvom celoživotného vzdelávania
Výstupy	
Používatelia	Obyvatelia-absolventi kurzu vzdelávania
Indikátory monitoringu	Počet účastníkov
Zmluvné podmienky	
Riziká	
Poznámky	

▲ Návrat na hierarchickú štruktúru

Názov projektu	Podpora a motivácia k separácii tuhého odpadu
Garant	Obec Muráň
Kontaktná osoba garanta	Ing. Roman Goldschmidt
Partneri garanta	Lektor enviro

Začatie a ukončenie projektu	2026 až 2030
Stav projektu pred realizáciou	Nedôsledné separovanie odpadu
Cieľ projektu	Znížiť množstvo tuhého odpadu vyvážaného na skládky
Výstupy	Kvalitné a nezamorené životné prostredie
Používatelia	Obyvatelia
Indikátory monitoringu	Počet separujúcich
Zmluvné podmienky	
Riziká	Čierne skládky odpadu v prírode
Poznámky	

▲ Návrat na hierarchickú štruktúru

Názov projektu	Likvidácia biologicky rozložiteľného odpadu
Garant	Obec Muráň
Kontaktná osoba garanta	Ing. Roman Goldschmidt
Partneri garanta	
Začatie a ukončenie projektu	2026 až 2030
Stav projektu pred realizáciou	Nedôsledné separovanie
Cieľ projektu	Podpora znižovania množstva komunálneho odpadu vyvážaného na skládku odpadu
Výstupy	Zlikvidovaný biologický odpad
Používatelia	Obyvatelia
Indikátory monitoringu	Percento
Zmluvné podmienky	
Riziká	
Poznámky	

▲ Návrat na hierarchickú štruktúru

Názov projektu	Pravidelná údržba - zníženie prašnosti miestnych ciest
Garant	Obec Muráň
Kontaktná osoba garanta	Ing. Roman Goldschmidt
Partneri garanta	Pracovník údržby obce
Začatie a ukončenie projektu	2026 až 2030
Stav projektu pred realizáciou	Nevytvorené podmienky pre pravidelnú údržbu
Cieľ projektu	Zabezpečenie údržby obce a zníženie prašnosti
Výstupy	Čistá obec
Používatelia	Obyvatelia
Indikátory monitoringu	Počet
Zmluvné podmienky	
Riziká	
Poznámky	

▲ Návrat na hierarchickú štruktúru

Názov projektu	Používanie energeticky úsporných zdrojov v obecných budovách
Garant	Obec Muráň
Kontaktná osoba garanta	Ing. Roman Goldschmidt
Partneri garanta	Dodávateľ energeticky úspornej technológie
Začatie a ukončenie projektu	2026 až 2030
Stav projektu pred realizáciou	Potreba zníženia prevádzkových nákladov pri zachovaní tepelného komfortu
Cieľ projektu	Používanie zdrojov energie šetriacich prírodu, neznečisťujúce ovzdušie, ekologické zdroje
Výstupy	OZE
Používatelia	Obyvatelia

Indikátory monitoringu	Počet objektov
Zmluvné podmienky	
Riziká	
Poznámky	

▲ Návrat na hierarchickú štruktúru

Názov projektu	Podpora organizovaným kultúrnym podujatiam a spoločenským stretnutiam
Garant	Obec Muráň
Kontaktná osoba garanta	Ing. Roman Goldschmidt
Partneri garanta	Záujmové organizácie a spolky
Začatie a ukončenie projektu	2026 až 2030
Stav projektu pred realizáciou	nedostatok organizovaných kultúrnych podujatí
Cieľ projektu	Skvalitniť kultúrny život v obci
Výstupy	Zaujímavé kultúrne podujatia
Používatelia	Obyvatelia
Indikátory monitoringu	Počet organizovaných aktivít
Zmluvné podmienky	
Riziká	
Poznámky	

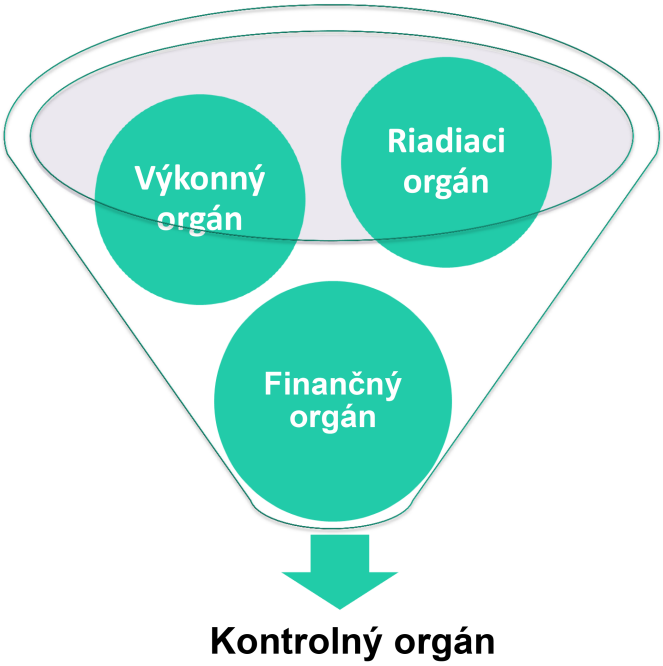
▲ Návrat na hierarchickú štruktúru

REALIZAČNÁ ČASŤ

Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie PHRSR. Ďalej obsahuje systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu na základe stanovených merateľných ukazovateľov a vecný a časový harmonogram realizácie programu formou akčných plánov.

5.1 INŠTITUCIONÁLNE A ORGANIZAČNÉ ZABEZPEČENIE

Inštitucionálne a organizačné parametre definuje zákon NR SR č. 369/1990 Z. z., o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov. Obec podľa novely zákona č. 539/2008: spracúva, schvaľuje, riadi a pravidelne vyhodnocuje plnenie PHRSR, poskytuje súčinnosť pri príprave a realizácií PHRSR VÚC v území regiónu, poskytuje súčinnosť pri príprave regionálnych operačných programov a spolupracuje pri zabezpečovaní rozvojových spoločných zámerov. Do procesu zabezpečenia realizácie jednotlivých opatrení sú zapojené štyri organizačné zložky:

Riadiacim orgánom obce Muráň, zodpovedným za zabezpečenie realizácie PHRSR, je starosta a obecné zastupiteľstvo. Orgán navrhuje, riadi a zlepšuje procesy rozvoja s cieľom podporovať politiku a stratégiu definovanú v schválenom programovom dokumente tak, aby ním zabezpečované činnosti boli s ostatnými orgánmi koordinované a prispievali k efektívnosti a účinnosti podpory rozvoja aktivít na území obce.

Výkonným orgánom sú poverení pracovníci. Jedná sa zároveň aj o externé firmy, ktoré budú vykonávať plnenie jednotlivých aktivít a rozvojových cieľov riešeného územia.

Finančným orgánom je hlavná účtovníčka/účtovník riešeného územia. Dohliada na spracovanie všetkých dokumentov do účtovníctva a administratívy riešeného územia.

Kontrolný orgán je zastúpený hlavným kontrolórom/hlavnou kontrolórkou riešeného územia. Ten dohliada na vykonávanie jednotlivých aktivít na obecnej úrovni. Jeho úlohou je kontrolovať naplnenie jednotlivých opatrení a vypracovávať správu o kontrole.

FORMULÁR Č. R 2 - KRITÉRIÁ HODNOTENIA PHRSR

Skupina kritérií/Kritérium	Váha kritéria/ Body	Rozsah bodového hodnotenia	Poznámka
Obsah dokumentu	3	0-4	Dokument spĺňa potrebné náležitosti, avšak neobsahuje všetky doplnkové formuláre.
Zrozumiteľnosť dokumentu	3	0-4	Dokument je po odbornej stránke zrozumiteľný, avšak niektoré časti sú zbytočne zložito písané pre laickú verejnosť.
Prehľadnosť dokumentu	4	0-4	Dokument má jasnú štruktúru a atraktívny dizajn.
Väzby dokumentu na iné strategické dokumenty na miestnej, regionálnej a národnej úrovni	2	0-4	PHRSR nadväzuje len na základné strategické dokumenty VÚC (územný plán a PHRSR).
Súlad navrhovanej stratégie s potenciálom územia	4	0-4	Zvolená stratégia je ideálna vzhľadom k potenciálu daného územia.
Postupy monitorovania a hodnotenia	3	0-4	Jednotlivé kroky monitorovania a hodnotenia spĺňajú všetky náležitosti, ale sú popísané príliš všeobecne.

Skupina kritérií/Kritérium	Váha kritéria/ Body	Rozsah bodového hodnotenia	Poznámka
Iné...	...	0-4	...

FORMULÁR Č. R 1 - AKČNÝ PLÁN

Akčný plán pre oblasť 1.1 Podpora CR				
Opatrenie, aktivita	**Termín (rok)**	**Zodpovedný**	**Financovanie**	**Ukazovateľ výstupu**
Opatrenie 1.1.1: Historické pamiatky				
Aktivita 1.1.1.1: Rekonštrukcia kultúrnej pamiatky Muránsky hrad	2026 až 2030	Obec Muráň	1 000 000 €	Počet návštevníkov ročne - 2030
Opatrenie 1.1.2: Turistika				
Aktivita 1.1.2.1: Regionálny rozvoj CR - spoločná cyklotrasa	2026 až 2030	Obec Muráň	3 000 000 €	Dĺžka trasy - 2030

▲ Návrat na hierarchickú štruktúru

Akčný plán pre oblasť 1.2 Infraštruktúra				
Opatrenie, aktivita	**Termín (rok)**	**Zodpovedný**	**Financovanie**	**Ukazovateľ výstupu**
Opatrenie 1.2.1: Miestne komunikácie				
Aktivita 1.2.1.1: Obnova a rekonštrukcia miestnych komunikácii	2025 až 2030	Obec Muráň	200 000 €	Dĺžka rekonštruovaných úsekov - 2030
Opatrenie 1.2.2: Zvýšenie bezpečnosti				

Akčný plán pre oblasť 1.2 Infraštruktúra				
Opatrenie, aktivita	**Termín (rok)**	**Zodpovedný**	**Financovanie**	**Ukazovateľ výstupu**
Aktivita 1.2.2.1: Dokončiť modernizáciu kamerového systému obce	2026 až 2027	Obec Muráň	25 000 €	Počet kamier - 2027
Opatrenie 1.2.3: Plán vývoja obce				
Aktivita 1.2.3.1: Aktualizácia územnoplánovacej dokumentácie	2026 až 2028	Obec Muráň	35 000 €	Počet - 2028

▲ Návrat na hierarchickú štruktúru

Akčný plán pre oblasť 2.1 Kvalita života				
Opatrenie, aktivita	**Termín (rok)**	**Zodpovedný**	**Financovanie**	**Ukazovateľ výstupu**
Opatrenie 2.1.1: Služby obce				
Aktivita 2.1.1.1: Zabezpečenie vybavenia odborných učební ZŠ s prístupom na internet	2026 až 2030	Obec Muráň	20 000 €	Počet - 2030
Aktivita 2.1.1.2: Rozšírenie lanového parku	2026 až 2027	Obec Muráň	100 000 €	Počet - 2027
Aktivita 2.1.1.3: Podpora celoživotného vzdelávania pomocou	2026 až 2030	Obec Muráň	13 000 €	Počet účastníkov - 2030

Akčný plán pre oblasť 2.1 Kvalita života				
Opatrenie, aktivita	**Termín (rok)**	**Zodpovedný**	**Financovanie**	**Ukazovateľ výstupu**
internetu				
Aktivita 2.1.1.4: Podpora organizovaným kultúrnym podujatiam a spoločenským stretnutiam	2026 až 2030	Obec Muráň	10 000 €	Počet organizovaných aktivít - 2030

▲ Návrat na hierarchickú štruktúru

Akčný plán pre oblasť 3.1 Odpadové hospodárstvo				
Opatrenie, aktivita	**Termín (rok)**	**Zodpovedný**	**Financovanie**	**Ukazovateľ výstupu**
Opatrenie 3.1.1: Separovanie odpadu				
Aktivita 3.1.1.1: Podpora a motivácia k separácii tuhého odpadu	2026 až 2030	Obec Muráň	3 000 €	Počet separujúcich - 2030
Aktivita 3.1.1.2: Likvidácia biologicky rozložiteľného odpadu	2026 až 2030	Obec Muráň	30 000 €	Percento - 2030

▲ Návrat na hierarchickú štruktúru

Akčný plán pre oblasť 3.2 Ochrana prostredia				
Opatrenie, aktivita	**Termín (rok)**	**Zodpovedný**	**Financovanie**	**Ukazovateľ výstupu**
Opatrenie 3.2.1: Údržba verejných priestorov				
Aktivita 3.2.1.1:	2026 až	Obec Muráň	180 000 €	Počet - 2030

Akčný plán pre oblasť 3.2 Ochrana prostredia				
Opatrenie, aktivita	**Termín (rok)**	**Zodpovedný**	**Financovanie**	**Ukazovateľ výstupu**
Pravidelná údržba - zníženie prašnosti miestnych ciest	2030			
Opatrenie 3.2.2: Úspora prevádzkových nákladov				
Aktivita 3.2.2.1: Používanie energeticky úsporných zdrojov v obecných budovách	2026 až 2030	Obec Muráň	750 000 €	Počet objektov - 2030

▲ Návrat na hierarchickú štruktúru

5.2 MONITOROVANIE A HODNOTENIE

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja (PHRSR) je živý dokument. V záujme efektívneho a koordinovaného postupu by mali byť jednotlivé navrhované projekty z rozvojovej stratégie (Formulár č. S 1 - Hierarchia strategických cieľov) pravidelne kontrolované a vyhodnocované (odporúča sa v intervale 6 – 12 mesiacov, podľa uváženia). Monitoring stratégie v súlade s navrhovanou organizačnou štruktúrou je zabezpečovaný na dvoch základných úrovniach. Prvou je získavanie a prvotné spracovanie informácií z terénu.

Na jednej strane je potrebné sledovať realizované a pripravované aktivity, na druhej strane ukazovatele pôsobenia a dopadov implementácie PHRSR na život obyvateľov v obci a jej celkový rozvoj. Tieto úlohy môžu zabezpečovať iba pracovníci aktívni priamo v teréne. Odporúča sa zabezpečiť systém (skupinu pracovníkov, aktivistov) spolupracujúcich na tejto úlohe. K zabezpečeniu monitoringu je potrebné spracovať systém kritérií, ukazovateľov a metodiku monitoringu tak, aby bolo možné reálne vyhodnocovať prebiehajúce procesy. Druhou úrovňou je odborné vyhodnocovanie informácií a sledovanie plnenia cieľov a priorít. Monitorovanie plnenia PHRSR bude stálym a dlhodobým procesom, zameraným na sledovanie kvalitatívnych a

kvantitatívnych zmien pomocou vybraných ukazovateľov. Jeho cieľom bude získavanie informácií o skutočnom plnení opatrení, zameraných na zmenu negatívneho vývoja, resp. o potrebe zmeniť ich výber alebo spôsob realizácie. Stabilizovať zásady procesu monitorovania umožní priebežná i etapovitá kontrola realizácie programu. Nevyhnutnou podmienkou monitoringu je organizačné a metodické zabezpečenie riešenia operatívnych problémov a z nich vyplývajúce zmenové riadenie. Monitorovanie plnenia PHRSR bude obsahovať nasledovné činnosti:

- každoročné hodnotenie napĺňania cieľov stanovených v PHRSR
- vyhodnotenie dosiahnutých výsledkov ako popis stupňa realizovaných cieľov a opatrení
- vyhodnotenie dopadov aktivít na obec a jej rozvoj

Uvedené činnosti, uskutočnené v procese monitorovania, umožnia zhodnotiť postup v realizácii plánovaných úloh. Tento proces znamená sledovanie výstupov, financovanie jednotlivých činností, projektov alebo etáp. Monitorovanie sa uskutočňuje prostredníctvom ukazovateľov, ktoré sa vzťahujú na špecifické ciele, objasňujú stav implementácie, výsledkov a dopadov a poukazujú na dosiahnutý vývoj vo vzťahu k finančnému plánu.

Cieľom monitorovania, ktoré by malo byť vykonávané pracovnými skupinami, bude zabezpečiť konzistentné, pravdivé a pravidelné informácie o realizovaných a ukončených projektoch. Vhodným spôsobom na realizáciu monitoringu sú kvantitatívne (merateľné) ukazovatele úspešnosti, ktoré dávajú jednoznačnú odpoveď na stupeň alebo mieru naplnenia projektu v danom časovom období. Spôsob práce pracovnej skupiny, uskutočňujúcej monitorovanie a hodnotenie, vyplynie zo samotného charakteru projektu.

Zmyslom procesu hodnotenia je sumarizovať výstupy získané monitorovaním projektov na získanie informácií o účinnosti a efektívnosti vynaložených nákladov. Tieto informácie sa transformujú do monitorovacích a hodnotiacich správ, ktoré sa prerokovávajú na zasadnutiach obecného zastupiteľstva, resp. komisie pre rozvoj obce.

Proces hodnotenia využíva ako svoje vstupy všetky dáta získavané v procese monitorovania. Výstupom procesu hodnotenia, resp. celého procesu monitorovania a hodnotenia, sú hodnotiace a monitorovacie správy. Hodnotenie je vykonávané pravidelne za účelom merania efektivity voči cieľom projektov. Vykonáva sa v priebehu realizácie jednotlivých projektov a taktiež po ich ukončení. Posudzuje sa hlavne vecná stránka a vzniknuté problémy. Riešenie prioritných

problémov sa posudzuje s použitím kritérií voči stanoveným ukazovateľom. Hodnotenie znamená kritické a objektívne overovanie. Plní funkciu spätnej väzby. Hodnotenie sa opiera o monitorovacie činnosti, ktoré mu poskytujú nevyhnutné informácie.

Základné monitorovacie ukazovatele plnenia programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja:

- počet pripravených investičných aktivít
- počet zrealizovaných investičných aktivít
- objem zrealizovaných investičných aktivít
- objem získaných prostriedkov z externých zdrojov
- objem aktivizovaných vnútorných zdrojov
- miera zapojenia obyvateľov a ostatných aktérov do aktivít PHRSR
- miera skvalitnenia poskytovaných služieb v riešenom území
- počet a rozsah poskytovaných služieb v riešenom území
- miera zvýšenia kvality a pripravenosti ľudských kapacít v riešenom území
- miera zvýšenia návštevnosti riešeného územia
- miera zviditeľnenia sa riešeného územia v regióne, v SR a EÚ
- počet a kvalita zrealizovaných občianskych aktivít
- miera skvalitnenia života obyvateľov riešeného územia

FORMULÁR Č. R 5 - PLÁN HODNOTENIA A MONITOROVANIA

Typ hodnotenia	Vykonať prvýkrát	Dôvod vykonania/periodicita
Strategické hodnotenie	Dlhodobé, vopred naplánované a hĺbkové. Jeho súčasťou by mali byť diskusie a konzultácie o naplnených a nenaplnených cieľoch. Dátum (rok), kedy sa má vykonať prvý krát, si určí samospráva riešeného územia sama.	Zistenie stavu dokumentu k reálnemu stavu riešeného územia, čo sa naplnilo a čo nenaplnilo, riešenia príp. vzniknutých problémov a pod. Periodicita, resp. pravidelné opakovanie, je vhodná raz ročne.

Typ hodnotenia	Vykonať prvýkrát	Dôvod vykonania/periodicita
Operatívne hodnotenie	Vykonáva sa pravidelnejšie a častejšie, je založené na krátkodobej báze. Dátum (mesiac a rok), kedy sa má vykonať prvý krát, si určí samospráva riešeného územia sama.	Hodnotia sa jednotlivé aspekty PHRSR, najmä realizácia jednotlivých projektov a ich vplyv na samotné riešené územie. Vykonáva sa ideálne viac krát ročne (min. 2-krát).
Tematické hodnotenie časti PHRSR	Realizuje sa na konkrétnu časť dokumentu (obvykle strategickú), v rámci ktorej sa identifikujú možné problémy. Dátum (mesiac a rok), kedy sa má vykonať prvý krát, si určí samospráva riešeného územia sama.	Hodnotí sa vybraná časť dokumentu alebo konkrétny projektový zámer, napr. v prípade, keď je považovaný za rizikovú, čo vyplýva z predchádzajúcej monitorovacej správy. Periodicitu si určí samospráva riešeného územia sama.
Ad hoc mimoriadne hodnotenie	Ad hoc, alebo tzv. hodnotenie „za horúca“, sa vykonáva podľa aktuálnej potreby, ak si to vyžiada situácia (napr. vznikne nečakaný problém). Nie je vopred stanovené, kedy sa má realizovať prvý krát.	Vykonáva sa podľa aktuálnej potreby, ktorá vznikla nečakaným odklonením sa od stanovených cieľov, plánovaných hodnôt alebo pri návrhu zmeny obsahovej štruktúry dokumentu. Nepravidelná periodicita, podľa potreby.
Ad hoc hodnotenie celého PHRSR alebo jeho časti	Podobne ako mimoriadne hodnotenie, len sa určí, či je zamerané na vybranú časť, alebo celý dokument. Nie je vopred stanovené, kedy sa má realizovať prvý krát.	Vykonáva sa na základe rozhodnutia starostu/primátora, kontrolného orgánu obce/mesta, podnetu poslancov, príp. na základe protokolu Národného kontrolného úradu SR.

Typ hodnotenia	Vykonať prvýkrát	Dôvod vykonania/periodicita
		Nepravidelná periodicita, podľa potreby.

FORMULÁR Č. R 6 - KOMUNIKAČNÝ PLÁN PRE FÁZU REALIZÁCIE PHRSR

Časový rámec	Miesto konania	Cieľová skupina	Forma	Téma, ciele	Vstupné údaje	Výstupy
12/ 2025	obecný úrad	poslanci	rokovanie	návrh rozpočtu k vybraným projektom PHRSR	rozpočet obce na rok 2026	finálny rozpočet k vybraným projektom

FINANČNÁ ČASŤ

Finančná časť obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít. Táto časť obsahuje indikatívny finančný plán na celé obdobie realizácie PHRSR, model viaczdrojového financovania jednotlivých opatrení, aktivít (projektov) za účasti partnerov v území, hodnotiacu tabuľku pre výber projektov a výnosovo-nákladovú analýzu.

Finančné vyčíslenie jednotlivých aktivít sa v PHRSR uvádza pri väčšine opatrení a aktivít, potrebných na naplnenie cieľov programu. Tie sú sú stanovené odhadom, konečné rozpočty budú súčasťou vykonávacích plánov. Pri schvaľovaní financovania jednotlivých úloh sa bude prihliiadať na ich dôležitosť a dopad hospodársky, envimentálny a sociálny na rozvoj obce. Viaceré úlohy sa môžu realizovať v rámci bežnej prevádzky, v rámci vlastných kapacít samosprávy, ale mnohé zase vyžadujú náročnejšie finančné a personálne zdroje a spoluprácu s inými subjektmi.

Potenciálne zdroje na realizáciu opatrení a aktivít PHRSR sú:

- vlastné zdroje, rozpočet obce,
- bankové úvery,
- štátne dotácie z účelových fondov,
- financie z Národných projektov,
- štrukturálne fondy,
- nadácie, neinvestičné fondy,
- účelové fondy zahraničných zastupiteľstiev v SR,
- sponzoring podnikateľov, firiem, bankového sektora, súkromných osôb,
- združovanie prostriedkov verejnej a neverejnej sféry,
- a iné.

ZÁVER

7.1 ZHRNUTIE DOSIAHNUTÝCH VÝSLEDKOV

FORMULÁR Č. Z 1 - SCHVÁLENIE PHRSR

Schválenie PHRSR	
Dokument	**Názov:** Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Muráň na roky 2026 - 202530 Štruktúra: 1. **Úvod** – základná charakteristika a význam spracovania dokumentu. 2. **Analytická časť** – analýza riešeného územia v 3 kľúčových oblastiach (socioekonomickej, územno-technickej a prírodno-environmentálnej). 3. **Strategická časť** – určuje hlavné ciele, priority a opatrenia potrebné pre ďalší rozvoj riešeného územia, pri rešpektovaní princípov regionálnej politiky, v záujme dosiahnutia udržateľného rozvoja územia. 4. **Programová časť** – definuje strategické prioritné rozvojové oblasti riešeného územia a určuje zoznam opatrení, potrebných na zabezpečenie realizácie tohto dokumentu. 5. **Realizačná časť** – je zameraná na popis inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia a obsahuje informácia o monitorovaní a hodnotení, ktoré je potrebné pravidelne realizovať. Okrem toho táto časť obsahuje Akčný plán rozvoja obce/mesta (Formulár R 6). 6. **Finančná časť** – obsahuje finančnú časť, ktorá definuje zabezpečenie jednotlivých aktivít a opatrení, zdroje financovania a organizačnú stránku realizácie PHRSR 7. **Záver** – obsahuje informácie o schválení dokumentu.

Schválenie PHRSR	
Spracovanie	**Forma spracovania:** prostredníctvom webovej aplikácie E-PRO **Obdobie spracovania:** 11 - 12 / 2025 **Riadiaci tím:** Ing. Roman Goldschmidt , starosta obce Muráň **Externá odborná spolupráca:** PROROZVOJ, s. r. o., poskytovateľ a prevádzkovateľ webovej aplikácie E-PRO **Účasť verejnosti a komunikácia s verejnosťou:** prieskum verejnej mienky formou Dotazníka **Náklady na spracovanie:** suma za licenciu oprávňujúcu používať webovú aplikáciu E-PRO na vytvorenie tohto dokumentu
Prerokovanie	**Prerokovanie v orgánoch samosprávy:** kedy prebehlo (deň/ mesiac/rok), kto sa zúčastnil (výbory, komisie, rada) **Verejné pripomienkovanie:** 11 - 12 / 2025
Schválenie	**Návrh na uznesenie zastupiteľstva:** Na prijatie uznesenia obecného zastupiteľstva je potrebný súhlas nadpolovičnej väčšiny prítomných poslancov; na prijatie nariadenia je potrebný súhlas trojpätinovej väčšiny prítomných poslancov. Nariadenie a uznesenie obecného zastupiteľstva podpisuje starosta najneskôr do 10 dní od ich schválenia obecným zastupiteľstvom.